

Chambre des Représentants

SESSION 1964-1965.

30 MARS 1965.

PROJET DE LOI

instituant, pour les titulaires de fonctions publiques, un régime de réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail ou des maladies professionnelles.

EXPOSÉ DES MOTIFS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'objet du présent projet de loi est d'assurer la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles et des accidents sur le chemin ou le lieu du travail subis par les agents des services publics.

Grâce à la sécurité sociale, les ouvriers et les employés du secteur privé sont couverts contre les risques de maladie professionnelle ou d'accident sur le chemin ou le lieu du travail. Le législateur a édifié progressivement un ensemble de dispositions destinées à les indemniser du préjudice encouru. C'est au début de ce siècle que les premières mesures ont été prises en la matière. La loi du 24 décembre 1903 a assuré les ouvriers contre les conséquences des accidents du travail. Son champ d'application a été étendu à tous les employés par l'arrêté-loi du 9 juin 1945 et aux gens de maison par l'arrêté-loi du 20 septembre 1945. L'arrêté-loi du 13 décembre 1945 a assimilé aux accidents du travail ceux survenus sur le chemin du travail. La réparation des maladies professionnelles a été instaurée par la loi du 24 juillet 1927. Elle est régie aujourd'hui par la loi du 24 décembre 1963.

Ces diverses lois ne sont pas applicables au personnel statutaire des services publics. En ce qui les concerne, la loi générale sur les pensions du 21 juillet 1844 ainsi que l'arrêté royal du 12 mars 1936, modifié par la loi du 25 février 1965, sur les pensions de veuves et orphelins contiennent quelques mesures relatives à la réparation de ces préjudices.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1964-1965.

30 MAART 1965.

WETSONTWERP

tot instelling van een regeling inzake herstel van schade uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de weg naar en van het werk of uit beroepsziekten, ten behoeve van openbare ambtsdragers.

MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het doel van het huidige wetsontwerp bestaat erin de vergoeding te verzekeren der schade geleden ten gevolge van beroepsziekten, arbeidsongevallen en ongevallen op de weg naar en van het werk, door de agenten van de overheidsdiensten.

Dank zij de maatschappelijke zekerheid zijn de arbeiders en de bedienden van de privé-sector gedekt tegen beroepsziekte of ongeval op de weg of de plaats van het werk. De wetgever bouwde geleidelijk een stelsel op met de bedoeling hen voor het geleden nadeel te vergoeden. De eerste maatregelen terzake werden bij het begin van deze eeuw genomen. De wet van 24 december 1903 verzekerde de arbeiders tegen de gevolgen van de werkongevallen. Haar toepassingsveld werd uitgebreid tot alle bedienden door de besluitwet van 9 juni 1945, tot de huisbedienden door de besluitwet van 20 september 1945. De besluitwet van 13 december 1945 stelde de ongevallen overkomen op de weg van of naar het werk gelijk met de werkongevallen. De vergoeding der beroepsziekten werd ingevoerd door de wet van 24 juli 1927. Zij wordt thans geregeld door de wet van 24 december 1963.

Deze wetten zijn niet van toepassing op het statutair personeel der overheidsdiensten. De algemene pensioenwet van 21 juli 1844 evenals het koninklijk besluit van 12 maart 1936, gewijzigd bij de wet van 25 februari 1965, betreffende het weduwe- en wezenpensioen bevatten, wat hen betreft, enkele maatregelen i.v.m. de vergoeding van de opgelopen schade.

Conformément aux articles 3 et 4 de cette loi, une pension anticipée est attribuée aux fonctionnaires qui, en raison d'infirmité, sont devenus inaptes à poursuivre leurs tâches. Cette pension est égale à 1/60e du traitement moyen des cinq dernières années, par année de service prestée. Elle n'est accordée que si l'agent mis à la retraite a rempli ses fonctions pendant dix ans au moins.

Lorsque l'exercice des fonctions est interrompu par une blessure reçue ou par un accident survenu dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice des fonctions, le calcul de la pension anticipée se fait cependant selon des modalités préférentielles (art. 5 et 9 de la loi du 21 juillet 1844). La pension est attribuée quelle que soit la durée des services prestés et elle est égale à 1/4 du dernier traitement augmenté de 1/60e par année de service au-delà de cinq ans. Si l'intéressé a donné, lors de l'accident, des preuves de courage ou d'un dévouement extraordinaire, elle peut être portée au tiers, au maximum, du traitement, indépendamment des années de service au-delà de cinq. Les veuves des agents accidentés bénéficient également d'un régime privilégié (art. 1er, alinéa 2 et art. 8, alinéa 2, de l'arrêté royal du 12 mars 1936).

En 1844, la sécurité sociale n'existait pas. Les ouvriers et les employés ne bénéficiaient d'aucune indemnité en cas d'accident du travail ou de maladie professionnelle, sauf à intenter une action en dommages-intérêts sur base du droit commun. Le statut des fonctionnaires et des agents de l'Etat, pour imparfait qu'il fût, assurait donc aux intéressés une meilleure couverture des risques que celui applicable dans le secteur privé.

Il n'en va plus de même aujourd'hui. Par l'effet de la législation sociale, les ouvriers et les employés accidentés ou malades ne subissent plus de préjudice économique. En revanche, la loi de 1844 n'a pas connu d'évolution et un écart s'est dès lors creusé entre le régime applicable aux fonctionnaires et celui auquel sont soumis les ouvriers et les employés.

En fait, les deux régimes ne sont comparables que sur les points suivants :

- 1° les frais médicaux, chirurgicaux, pharmaceutiques et les frais d'hospitalisation, de prothèse et d'orthopédie;
- 2° l'indemnité funéraire;
- 3° l'indemnisation de l'incapacité temporaire de travail.

Lorsque l'incapacité temporaire est partielle, la législation sociale prévoit l'attribution d'une indemnité égale à la différence entre le salaire de la victime avant l'accident ou la maladie et le salaire qu'elle peut gagner en attendant la guérison ou la consolidation des lésions. Si l'incapacité temporaire est totale, l'indemnité journalière atteint 80 % du salaire quotidien moyen pendant les 28 premiers jours et 90 % par après. A l'Etat, aussi longtemps que dure l'incapacité professionnelle, l'agent obtient un congé sans limitation de durée et ce congé est assimilé à une activité de service (arrêté royal du 1er juin 1964).

En revanche, lorsque l'incapacité est permanente, les deux régimes sont tout à fait différents. Les assujettis à la sécurité sociale bénéficient d'une indemnité spécifique destinée à réparer les conséquences de l'accident ou de la maladie. Cette indemnité est fonction du degré d'incapacité. Elle pourra atteindre 150 % du salaire lorsque l'état de la victime exige absolument et normalement l'aide d'une autre personne. Le cas échéant, elle pourra être cumulée avec un salaire ou une pension et, si le degré d'incapacité ne dépasse pas 66 %, avec une allocation de chômage.

Overeenkomstig artikelen 3 en 4 van deze wet, wordt een vroegtijdig pensioen toegekend aan de ambtenaren, die wegens gebrekkelijkheid, hun taak onmogelijk kunnen voortzetten. Dit pensioen is gelijk aan 1/60e van de gemiddelde wedde der laatste vijf jaar per gepresteerd dienstjaar. Het wordt slechts toegekend indien het oprustgestelde personeelslid zijn ambt gedurende minstens tien jaar vervulde.

Indien de uitoefening van het ambt onderbroken wordt door een kwetsuur of een ongeval overkomen in de uitoefening of ter gelegenheid van de uitoefening van het ambt, gebeurt de berekening van het vroegtijdig pensioen evenwel volgens preferentiële modaliteiten (art. 5 en 9 van de wet van 21 juli 1844). Het pensioen wordt toegekend wat ook de duur van de gepresterde diensten zij en is gelijk aan 1/4 van de laatste wedde verhoogd met 1/60e per dienstjaar boven de vijf jaar. Indien betrokkene, tijdens het ongeval, heeft gegeven van buitengewone moed of toewijding, kan het op één derde maximum van de wedde gebracht worden, onafhankelijk van de jaren dienst boven vijf jaar. De weduwen van de verongelukte personeelsleden genieten eveneens van een bevoordeeld stelsel (art. 1, 2° lid en art. 8, 2° lid, van het koninklijk besluit van 12 maart 1936).

De maatschappelijke zekerheid bestond in 1844 niet. De bedienden en de arbeiders genoten geen enkele vergoeding bij een werkongeval of beroepsziekte, behoudens een vordering tot schadevergoeding op basis van het gemeen recht. Het statuut van de ambtenaren en van de Rijksagenten, hoe onvolkomen het ook weze, verzekerde bijgevolg aan betrokkenen een betere bescherming tegen de risico's, dan het statuut toepasselijk in de privésector.

Dit is thans niet meer het geval. Tengevolge van de maatschappelijke wetgeving, ondervinden de verongelukte of zieke arbeiders en bedienden niet langer een economisch nadeel. De wet van 1844 integendeel evolueerde niet en er trad bijgevolg een kloof op tussen het stelsel toepasselijk op de ambtenaren en dit waaraan de arbeiders en de bedienden onderworpen zijn.

In feite kunnen beide stelsels slechts op volgende punten met elkaar vergeleken worden :

- 1° de medische, heelkundige, pharmaceutische onkosten en de kosten i.v.m. de hospitalisatie, prothesis en orthopedie;
- 2° de begrafenisvergoeding;
- 3° de vergoeding van de tijdelijke werkonbekwaamheid.

Indien de tijdelijke onbekwaamheid gedeeltelijk is, voorziet de sociale wetgeving de toekenning van een vergoeding gelijk aan het verschil tussen het loon van het slachtoffer vóór het ongeval of de ziekte en het loon dat hij kan verdienen in afwachting van de genezing of de consolidatie der letsels. Indien de tijdelijke onbekwaamheid totaal is, bedraagt de dagelijkse vergoeding 80 % van het gemiddelde dagelijkse loon gedurende de eerste 28 dagen en 90 % daarna. In Staatsdienst, verkrijgt de agent, zolang de beroepsbekwaamheid duurt, een verlof zonder tijdsbeperking en dit verlof wordt gelijkgesteld aan een dienstactiviteit (koninklijk besluit van 1 juni 1964).

Integendeel, indien de onbekwaamheid permanent is, liggen beide stelsels helemaal anders. Zij die onderworpen zijn aan de maatschappelijke zekerheid genieten een specifieke vergoeding bedoeld als herstel van de gevolgen van het ongeval of de ziekte. Deze vergoeding hangt af van de graad van onbekwaamheid. Zij kan 150 % van het loon bereiken indien de toestand van het slachtoffer absoluut en normaal de hulp van een ander persoon vereist. Desgevallend kan zij gecumuleerd worden met een loon of een pensioen en indien de graad van onbekwaamheid niet hoger ligt dan 66 %, met een werklozenvergoeding.

A l'Etat, il en va tout autrement. Si le fonctionnaire ou l'agent, victimes d'une incapacité permanente partielle, restent en mesure d'exercer leurs fonctions, ils ne bénéficient d'aucune indemnité. Le préjudice subi, qui peut être fort important, n'est pas réparé. Si les intéressés ne sont plus en mesure de rester en service, ils seront mis à la retraite et ils pourront bénéficier d'une pension anticipée. En cas d'accident du travail, la pension anticipée, se calculera selon les modalités privilégiées rappelées ci-avant. Si l'inaptitude à l'exercice des fonctions est la conséquence d'un accident sur le chemin du travail ou d'une maladie professionnelle, ce règlement préférentiel n'est toutefois pas applicable; l'agent, qui n'est pas en service depuis au moins dix ans, n'a pas droit à une pension et se trouve démuné de toute ressource. Que l'agent bénéficie ou non d'une pension anticipée, la perte subie ne fait jamais l'objet d'une réparation spécifique. Sans doute la pension, qu'on peut considérer comme un traitement différé, compense-t-elle, lorsqu'elle est octroyée, dans une certaine mesure, la perte du traitement de la victime, mais elle ne constitue pas une indemnisation du préjudice provoqué par l'accident ou la maladie. Elle se calcule selon des modalités propres qui ne tiennent pas compte du degré d'invalidité constaté.

Lorsque l'agent décède à la suite de l'accident ou de la maladie, la veuve et les autres ayants droit sont également moins bien traités que dans le régime de la sécurité sociale. La veuve de l'ouvrier et de l'employé peut cumuler l'indemnité de réparation avec la pension de survie ou avec une pension de retraite propre. A l'Etat, seule la pension de survie est attribuée. La veuve de l'agent décédé des suites d'un accident sur le chemin du travail ou d'une maladie professionnelle est également défavorisée. Les modalités privilégiées de calcul de la pension prévue pour les accidents du travail ne lui sont pas applicables. La pension de veuve est d'ailleurs la contrepartie des cotisations effectuées par la victime.

Les orphelins sont aussi défavorisés. La législation sociale attribuée à l'orphelin le bénéfice d'un complément d'indemnité égal à 15 % du traitement par enfant, avec un maximum de 45 %. Lorsqu'il s'agit d'orphelins de père et de mère, ce complément est porté à 20 % avec maximum de 60 %. A l'Etat, la majoration est de 5 % pour le premier enfant, de 3 % pour le second et de 2 % pour les enfants suivants. Pour vingt ans de services et moins ces coefficients sont pour les orphelins de père et de mère de 19,80 % pour un enfant, de 26,4 % pour deux enfants, de 33 % pour trois, de 38 % pour quatre et de 41 % pour cinq. La législation sociale prévoit en outre la possibilité d'indemniser d'autres bénéficiaires : parents, autres ascendants, petits-enfants, frères et sœurs. Rien n'est prévu en ce qui les concerne à l'Etat.

En résumé, l'opposition essentielle entre la sécurité sociale d'une part, le régime du secteur public d'autre part, réside dans le fait que l'ouvrier et l'employé accidenté ou malade jouissent d'une indemnité spécifique dont le paiement a lieu indépendamment de celui d'un traitement ou d'une pension, alors qu'à l'Etat, il n'existe pas de réparation spécifique.

Ce sont ces différences de régimes qui ont conduit le Gouvernement à vous proposer de légiférer en faveur du personnel des services publics en vue d'assurer celui-ci contre les conséquences des accidents sur le chemin ou sur le lieu du travail et des maladies professionnelles. L'objectif poursuivi est de leur donner le bénéfice d'un régime comparable à celui qui est déjà applicable dans le secteur privé. Le Gouvernement n'a pas jugé possible ni souhaitable de soumettre les agents des services publics aux mêmes dispositions que les ouvriers et les employés du secteur privé. Le statut des fonctionnaires comporte des particularités dont

In Staatsdienst, ligt de toestand helemaal anders. Indien de ambtenaar of de agent, slachtoffers van een permanente gedeeltelijke werkonbekwaamheid, bekwaam blijven hun ambt verder uit te oefenen, genieten zij geen enkele vergoeding. Het ondergane nadeel, dat zeer belangrijk kan zijn, wordt niet hersteld. Indien de betrokkenen niet langer in dienst kunnen blijven, worden zij op rust gesteld en kunnen genieten van een vroegtijdig pensioen. Bij een werkongeval, wordt het vroegtijdig pensioen berekend volgens voormelde geprivilegieerde modaliteiten. Indien de onbekwaamheid het ambt verder uit te oefenen het gevolg is van een ongeluk op de weg van of naar het werk of van een beroepsziekte, wordt dit preferentieel stelsel evenwel niet toegepast; de agent, die geen tien jaar dienst telt, heeft geen recht op pensioen en heeft dus helemaal geen inkomsten. Het ondergane verlies maakt nooit het voorwerp uit van een specifieke vergoeding, of de agent al dan niet geniet van een vroegtijdig pensioen. Het pensioen dat beschouwd mag worden als een uitgestelde wedde compenseert ongetwijfeld gedeeltelijk de wedde van het slachtoffer, maar is geen vergoeding van het nadeel berokkend door het ongeval of de ziekte. Het wordt berekend volgens eigen modaliteiten die geen rekening houden met de vastgestelde graad van invaliditeit.

Indien de agent overlijdt tengevolge van het ongeluk of de ziekte, worden de weduwe en de andere rechthebbenden eveneens minder goed behandeld dan in het stelsel der maatschappelijke zekerheid. De weduwe van de arbeider of van de bediende mag de herstelvergoeding cumuleren met het overlevingspensioen of met een eigen rustpensioen. Bij de Staat wordt alleen het overlevingspensioen toegekend. De weduwe van een agent overleden aan de gevolgen van een ongeluk op weg van of naar het werk of van een beroepsziekte wordt eveneens benadeeld. De bevoorrechte berekeningsmodaliteiten van het pensioen, voorzien voor de werkongevallen, zijn niet toepasselijk op haar. Het weduw-pensioen is trouwens de tegenwaarde der door het slachtoffer gestorte bijdragen.

De wezen worden eveneens benadeeld. De maatschappelijke wetgeving verleent aan de wees een bijkomende vergoeding gelijk aan 15 % van de wedde per kind, met een maximum van 45 %. Indien het wezen van vader en moeder betreft, wordt deze aanvullende vergoeding op 20 % gebracht met een maximum van 60 %. Aan de Staat, bedraagt de verhoging slechts 5 % voor het eerste kind, 3 % voor het tweede en 2 % voor de volgende. Voor twintig jaar dienst en minder bedragen deze coëfficiënten, voor de wezen van vader en moeder, 19,80 % voor één kind, 26,4 % voor 2 kinderen, 33 % voor drie, 38 % voor vier en 41 % voor vijf kinderen. Daarenboven voorziet de maatschappelijke wetgeving de mogelijkheid andere begunstigten te vergoeden : ouders, andere ascendenten, kleinkinderen, broers en zusters. In staatsdienst is voor hen niets voorzien.

Samengevat, ligt de essentiële tegenstelling tussen de maatschappelijke zekerheid enerzijds en het stelsel van de overheidssector anderzijds in het feit dat de verongelukte of zieke arbeider of bediende een specifieke vergoeding genieten, waarvan de betaling plaats heeft onafgezien van de betaling van een wedde of een pensioen, terwijl bij de Staat geen specifieke vergoeding bestaat.

Deze verschillen in regeling zetten de Regering ertoe aan U voor te stellen een wet uit te vaardigen ten gunste van het personeel van de overheidsdiensten om het te verzekeren tegen de gevolgen van de ongevallen op de weg of de plaats van het werk en van de beroepsziekten. Het nagestreefde doel bestaat erin hun een stelsel te bezorgen dat kan vergeleken worden met het stelsel dat reeds toegepast wordt in de privé-sector. De Regering oordeelde het noch mogelijk noch wenselijk de personeelsleden van de overheidsdiensten te onderwerpen aan dezelfde bepalingen als de arbeiders en de bedienden uit de privé-sector. Het

il convient de tenir compte et qui justifient, dans certains cas, l'adoption de règles propres. Le but visé reste cependant le même : donner à la victime une réparation appropriée du préjudice subi à la suite d'un accident de travail, d'un accident survenu sur le chemin du travail et des maladies professionnelles.

Examen des articles.

Article premier.

Cet article définit le champ d'application de la loi. Celle-ci vise, en principe, tous les fonctionnaires et agents des services publics.

En raison de la complexité de la matière, nous vous proposons de déléguer au Roi le soin de préciser les modalités de mise en vigueur du nouveau régime. Le Gouvernement a l'intention de soumettre les diverses catégories de fonctionnaires et d'agents à la loi, par voie d'arrêtés distincts, qui pourront tenir compte des caractères spécifiques des différents statuts. Seul un examen approfondi de ceux-ci permettra d'adopter à chaque catégorie, à l'intérieur du cadre général fixé par la loi et des principes de base qu'elle consacre, les solutions les plus heureuses et les plus souples.

Certains agents bénéficient déjà d'un régime d'indemnisation des accidents du travail et des maladies professionnelles. C'est notamment le cas à la S.N.C.B. Il va de soi que là où les dispositions en vigueur donnent satisfaction aux intéressés, il serait contre-indiqué de les remplacer par de nouvelles prescriptions. Les arrêtés d'application comporteront donc les exceptions nécessaires.

Il est précisé en outre que les militaires de carrière ne seront pas assujettis à la loi. Les intéressés resteront soumis aux lois coordonnées sur les pensions de réparation.

Art. 2.

Cette disposition définit les notions d'accident du travail, d'accidents survenus sur le chemin du travail et de maladie professionnelle. La portée de ces concepts sera la même que dans la législation sociale.

Art. 3.

L'article 3 établit le principe de l'indemnisation des victimes des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles, ainsi que de leurs ayants droit.

Art. 4.

Cet article énonce que les intéressés seront indemnisés par le paiement d'une rente dont le montant sera déterminé par deux facteurs : la rémunération annuelle perçue au moment du sinistre et le coefficient d'invalidité reconnu.

La rémunération annuelle s'entend du traitement proprement dit augmenté de ses prolongements naturels tels qu'ils seront définis par le Roi.

Dans l'alinéa 3 des observations générales, le Conseil d'Etat fait remarquer que selon l'Exposé des Motifs l'invalidité permanente sera « uniquement déterminée par la gravité des lésions physiologiques encourues ». Depuis que le

statuut der ambtenaren bevat particulariteiten waarmee rekening dient gehouden en die in zekere gevallen, het aanvaarden van eigen regelen rechtvaardigen. Het doel blijkt evenwel hetzelfde : aan het slachtoffer een vergoeding verzekeren welke aangepast is aan het nadeel opgelopen tengevolge van een ongeval.

Onderzoek van de artikelen.

Eerste artikel.

Dit artikel bepaalt het toepassingsveld van de wet. Deze beoogt, in beginsel, alle ambtenaren en agenten van de overheidsdiensten.

Wegens de ingewikkeldheid van de behandelde stof, stellen wij U voor de modaliteiten i.v.m. het van kracht worden van het nieuwe stelsel door de Koning nader te laten preciseren. De Regering heeft de bedoeling de verschillende categorieën ambtenaren en agenten aan de wet te onderwerpen, door afzonderlijke besluiten, die rekening zullen kunnen houden met de specifieke eigenschappen van de verschillende statuten. Alleen een grondig onderzoek van deze laatste zal het mogelijk maken, binnen het algemeen kader vastgesteld door de wet en de basisbeginselen die zij huldigt, de meest gunstige en meest soepele oplossingen te aanvaarden.

Sommige agenten genieten reeds van een vergoedingsstelsel der werkongevallen en beroepsziekten. Dit is o.m. het geval bij de N.M.B.S. Het spreekt vanzelf dat daar waar de van kracht zijnde bepalingen voldoening geven aan de betrokkenen, het niet aangewezen is hen door nieuwe voorschriften te vervangen. De toepassingsbesluiten zullen dus de nodige uitzonderingen bevatten.

Er wordt bovendien gepreciseerd dat de beroepsmilitairen niet onderworpen zullen worden aan de wet. Betrokkenen blijven onderworpen aan de samengeordende wetten op de vergoedingspensioenen.

Art. 2.

Dit artikel bepaalt de begrippen werkongeval, ongeval overkomen op de weg van of naar het werk en beroepsziekte. De draagwijdte van deze begrippen zal dezelfde zijn als in de maatschappelijke wetgeving.

Art. 3.

Artikel 3 legt het vergoedingsprincipe vast van de slachtoffers van de werkongevallen, van de ongevallen op de weg van het werk en van de beroepsziekten, evenals van hun rechthebbenden.

Art. 4.

Dit artikel zegt dat de betrokkenen zullen vergoed worden door de betaling van een rente waarvan het bedrag zal bepaald worden door twee factoren : de jaarlijkse bezoldiging ontvangen op het ogenblik van de ramp en de erkende invaliditeitscoëfficiënt.

Onder jaarlijkse bezoldiging wordt verstaan de eigenlijke wedde verhoogd met de natuurlijke verlengstukken zoals deze door de Koning zullen bepaald worden.

In lid 3 der algemene opmerkingen wijst de Raad van State erop dat volgens de Memorie van Toelichting de permanente invaliditeit « uitsluitend bepaald wordt door de ernst van de opgelopen physiologische letsels ». Sedert de

Conseil d'Etat a arrêté son avis, le Gouvernement a toutefois estimé que pour la détermination de l'invalidité permanente il fallait prévoir des dispositions parallèles à celles en vigueur dans la législation sociale et de laisser au Roi le soin d'établir celles-ci.

Art. 5.

Sauf application des règles de cumul définies dans cette loi le paiement de la rente sera indépendant de celui du traitement ou de la pension. Elle constituera donc, comme dans le secteur privé, un mode de réparation propre du dommage provoqué par l'accident ou la maladie.

La victime qui demande l'application de la loi perd le bénéfice du régime privilégié pour le calcul de la pension anticipée.

Art. 6.

L'article 6, § 1er, prévoit que lorsque l'agent qui a été victime d'un accident ou d'une maladie professionnelle est en mesure de poursuivre l'exercice de sa fonction normale, la rente qui lui est versée à titre d'indemnité ne pourra dépasser 25 % de sa rémunération annuelle. La perte subie dans cette hypothèse est limitée par le fait que la victime peut continuer à remplir les devoirs qui lui sont confiés et jouit dès lors, des avantages pécuniaires qui y sont attachés. C'est le motif pour lequel il a été jugé souhaitable de limiter le montant de la rente qui peut lui être versée.

Le § 2 du même article crée un « droit à la réaffectation » en faveur des agents qui ne sont plus aptes à l'exercice de leurs fonctions, mais en mesure de remplir un autre emploi. L'administration comme la victime ont intérêt à ce que dans ce cas la réaffectation soit possible.

Le droit à la réaffectation ne peut cependant être absolu. C'est la raison pour laquelle le projet prévoit que le Roi en précise les modalités et les limites.

Lorsque l'agent est réaffecté en application du présent article il conserve le régime pécuniaire de la fonction dont il était titulaire.

Art. 7.

Lorsque la victime est admise à la retraite, elle ne pourra cumuler la rente qui lui est versée avec la pension normale qui lui est attribuée conformément à son statut qu'à concurrence de 100 % de sa dernière rémunération. Cette limitation se justifie par le souci de maintenir un juste équilibre entre l'importance de la perte pécuniaire qui est la conséquence du sinistre et les versements qui prendront la place de la rémunération perçue antérieurement.

Art. 8, 9, 10 et 11.

Ces articles, qui s'inspirent des dispositions applicables aux ouvriers et aux employés, règlent le statut des ayants droit de la victime de l'accident ou de la maladie.

L'alinéa 2 de l'article 11 a pour but d'éviter que le bénéfice du régime privilégié pour le calcul de la pension ne puisse être cumulé avec l'application de la présente loi.

Art. 12.

Cet article, qui s'inspire de la législation applicable dans le secteur privé, prévoit qu'à leur demande, le tiers de la

Raad van State zijn advies heeft geveld, heeft de Regering evenwel geacht voor de vaststelling der permanente invaliditeit bepalingen te voorzien gelijkaardig aan deze van kracht in de sociale wetgeving en aan de Koning de zorg hiervoor over te laten.

Art. 5.

Behoudens toepassing van de cumulregelen bepaald in deze wet, zal de uitbetaling van de rente onafhankelijk zijn van de uitbetaling van de wedde of het pensioen. Zij zal dus, zoals in de privé-sector, een eigen vergoedingswijze uitmaken van de door het ongeval of de ziekte veroorzaakte schade.

Het slachtoffer dat om de toepassing van de wet verzoekt, verliest het genot van het bevoorrecht stelsel voor de berekening van het vroegtijdig pensioen.

Art. 6.

Artikel 6, eerste lid, voorziet dat indien de agent, die het slachtoffer werd van een ongeluk of een beroepsziekte, zijn normaal ambt verder kan voortzetten, de rente welke hem als vergoeding toegekend wordt niet meer zal mogen bedragen dan 25 % van zijn jaarlijkse bezoldiging. Het verlies, dat bij deze stelling geleden wordt, is beperkt door het feit dat het slachtoffer zijn ambt verder kan blijven vervullen en bijgevolg geniet van de hieraan verbonden geldelijke voordelen. Daarom was men van oordeel dat het wenselijk was het bedrag van de rente, welke het kan toegekend worden, te begrenzen.

Het tweede lid van hetzelfde artikel voert een « recht op reëffectatie » in ten gunste van de agenten die hun ambt niet langer kunnen uitoefenen, maar wel een andere betrekking. Zowel het bestuur als het slachtoffer hebben er alle belang bij dat in dit geval, de reëffectatie mogelijk is.

Het recht op reëffectatie mag evenwel niet absoluut zijn. Daarom voorziet het ontwerp dat de Koning de modaliteiten en de grenzen ervan preciseert.

Indien de agent in toepassing van dit artikel gereëffecteerd wordt, behoudt hij het bezoldigingsstelsel van het ambt waarvan hij titularis was.

Art. 7.

Indien het slachtoffer tot het pensioen wordt toegelaten, zal het de gestorte rente slechts mogen cumuleren met het normale pensioen dat hem wordt toegekend overeenkomstig zijn statuut, tot 100 % van zijn laatste bezoldiging. Deze grens vindt een rechtvaardiging door de bezorgdheid een juist evenwicht te behouden tussen de omvang van het geldelijk verlies dat het gevolg is van de ramp en de stortingen die de plaats zullen innemen van de vroeger ontvangen bezoldiging.

Art. 8, 9, 10 en 11.

Deze artikelen, die hun inspiratie vinden in de bepalingen toepasselijk op de arbeiders en bedienden, regelen het statuut der rechthebbenden van het slachtoffer van het ongeval of de ziekte.

Het tweede lid van artikel 11 heeft tot doel te vermijden dat het genot van het bevoorrecht stelsel voor de berekening van het pensioen gecumuleerd kan worden met de toepassing van de huidige wet.

Art. 12.

Dit artikel, dat zijn inspiratie vindt in de wetgeving toepasselijk in de privé-sector, voorziet dat, op hun verzoek,

valeur de la rente est versé en capital à la victime, au conjoint survivant ou à ses ascendants.

En vue de faciliter le règlement des petits sinistres qui sont les plus nombreux, la valeur de la rente viagère sera payée en capital lorsque le degré d'invalidité permanente n'atteint pas 10 %. Dans le secteur privé, ce mode de paiement est adopté d'office lorsque le taux d'invalidité n'atteint pas 5 %. Cette limite doit cependant être portée incessamment à 10 %.

Art. 13.

Aux termes de cette disposition les rentes seront indexées comme le sont les traitements et les pensions.

Art. 14.

L'article 14 s'inspire de la législation sociale applicable en la matière.

La victime d'un accident sur le chemin ou le lieu du travail ou d'une maladie professionnelle conserve contre tiers responsable l'action en dommages et intérêts fondée sur le droit commun. Elle ne peut cependant cumuler les indemnités prévues par la présente loi avec des dommages et intérêts à charge d'un tiers.

Lorsque la victime ne s'est pas retournée contre le responsable de l'accident ou de la maladie, l'Etat, la province, la commune ou l'organisme tenu de payer la rente ou les autres indemnités est subrogé dans les droits qu'elle peut faire valoir vis-à-vis dudit responsable.

Art. 15.

Comme pour le secteur privé, le projet de loi exclut du bénéfice des indemnités qu'elle prévoit ceux qui ont intentionnellement provoqué l'accident dont ils ont été la victime. Aucune indemnité n'est d'autre part due à celui des ayants droit qui a intentionnellement provoqué un accident tombant dans le champ d'application des présentes dispositions.

Art. 16.

L'article 16 habilite le Roi de déterminer le débiteur des rentes et indemnités prévues.

Art. 17.

Cette disposition règle les effets de l'annulation d'une nomination sur le droit aux indemnités prévues par la loi.

Art. 18.

Cet article, qui s'inspire également de la législation sociale, n'appelle pas de commentaire.

Art. 19.

L'article 19 prévoit qu'en cas de désaccord sur l'application de la présente loi, le litige sera de la compétence du juge de paix.

het derde van de waarde van de rente in kapitaal gestort wordt aan het slachtoffer, aan de overlevende echtgenoot of aan zijn ascendenten.

Om de regeling van de kleine rampen, die het talrijkste zijn, te vergemakkelijken, zal de waarde van de lijfrente uitbetaald worden in kapitaal indien de graad van bestendige invaliditeit geen 10 % bereikt. In de privé-sector wordt deze betalingswijze van ambtswege aanvaard indien het invaliditeitspercentage geen 5 % bereikt. Deze limiet moet echter binnenkort op 10 % gebracht worden.

Art. 13.

Volgens deze bepaling, zullen de renten, zoals de wedden en de pensioenen, aan de indexschommelingen onderworpen worden.

Art. 14.

Artikel 14 vindt zijn inspiratie in de sociale wetgeving terzake.

Het slachtoffer van een ongeval op de weg of de plaats van het werk of van een beroepsziekte behoudt tegenover verantwoordelijke derden het recht schadevergoeding gebaseerd op het gemeen recht te eisen. Het mag evenwel de vergoedingen voorzien door deze wet niet cumuleren met de schadevergoeding ten laste van een derde.

Indien het slachtoffer zich niet keerde tegen de verantwoordelijke van het ongeval of de ziekte, mag de Staat, de provincie, de gemeente of het organisme dat de rente of de andere vergoedingen moet uitbetalen, zich de rechten, welke het kan doen gelden tegenover bovenvermelde verantwoordelijke, toeëigenen.

Art. 15.

Zoals voor de privé-sector, sluit het wetsontwerp diegenen uit, van het genot van de vergoedingen, welke het voorziet, die opzettelijk het ongeval veroorzaakten, waarvan zij het slachtoffer werden. Anderzijds is geen enkele vergoeding verplicht aan die rechthebbende, die opzettelijk een ongeval veroorzaakte, welke onder het toepassingsveld van deze bepalingen valt.

Art. 16.

Artikel 16 verleent aan de Koning de bevoegdheid de schuldenaar van de voorziene renten en vergoedingen te bepalen.

Art. 17.

Deze bepaling regelt de gevolgen van de vernietiging van een benoeming op het recht op de wettelijk voorziene vergoedingen.

Art. 18.

Dit artikel, eveneens geïnspireerd door de sociale wetgeving, vereist geen commentaar.

Art. 19.

Artikel 19 voorziet dat ingeval onenigheid i.v.m. de toepassing van deze wet, het geschil onder de bevoegdheid valt van de vrederechter.

Art. 20.

Cet article prévoit que, comme dans le secteur privé, l'action en paiement des indemnités se prescrit par trois ans.

Art. 21.

En application de l'article 5 actuel de la loi du 21 juillet 1844, les magistrats, fonctionnaires ou employés qui, par suite d'un accident du travail, ont été mis hors d'état de continuer leurs fonctions et de les reprendre ultérieurement, bénéficient d'une pension, quelle que soit la durée de leurs fonctions.

Cette disposition ne s'applique pas en cas d'accident sur le chemin du travail ou de maladie professionnelle.

Le présent article a pour objet de mettre fin à cette discordance. Désormais, les victimes d'un accident sur le chemin du travail ou d'une maladie professionnelle auront également droit à une pension, quelle que soit la durée de leurs fonctions.

Art. 22.

Cette disposition règle pour les veuves et orphelins le même problème que celui visé par l'article 21 qui concerne les victimes titulaires de fonctions publiques.

Art. 23.

Aux termes de cet article les titulaires des fonctions publiques auxquels la présente loi a été rendue applicable cesseront de bénéficier des dispositions de la législation sociale en la matière sans préjudice toutefois aux droits acquis.

Il est évident qu'en aucun cas la victime ou ses ayants droit ne peuvent cumuler les réparations accordées par les lois coordonnées relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles et les réparations accordées par le régime institué par la présente loi.

Art. 24 et 25.

Ces dispositions ont pour objet de régler la situation des agents qui, avant la date d'entrée en vigueur de la loi, ont été victimes d'un accident sur le chemin ou sur le lieu du travail ou d'une maladie professionnelle.

La nouvelle loi s'applique automatiquement à tous les agents dont le traitement ou la pension est actuellement diminuée d'une rente réparant un accident du travail.

Les personnes qui ont été victimes après le 1er janvier 1955 d'un accident ou d'une maladie professionnelle et qui ne jouissaient pas à ce titre d'une rente, peuvent demander le bénéfice de la présente loi. Celles qui ont été victimes d'un accident ou d'une maladie professionnelle avant le 1er janvier 1955 peuvent également requérir l'application de la loi à la condition que leur degré d'invalidité atteignait au moins 30 %.

Art. 26.

Conformément à cette disposition, les personnes qui bénéficient de l'application de la présente loi se verront attribuer une rente à partir du 1er janvier 1965.

Le Ministre des Finances,

Art. 20.

Dit artikel voorziet, dat, evenals in de privé-sector, de vordering ter betaling der vergoedingen verjaart per drie jaar.

Art. 21.

In toepassing van het huidige artikel 5 van de wet van 21 juli 1844, genieten de magistraten, ambtenaren of bedienden, die tengevolge van een werkongeval, buiten staat gesteld werden hun ambt verder uit te oefenen en dit later te hernemen, een pensioen, wat ook de duur van het ambt zij.

Deze bepaling vindt geen toepassing bij een ongeval op de weg van of naar het werk of bij een beroepsziekte.

Dit artikel heeft tot doel een einde te stellen aan deze afwijking. Voortaan zullen de slachtoffers van een ongeval op de weg van het werk of van een beroepsziekte eveneens recht hebben op een pensioen, wat ook de duur van het ambt zij.

Art. 22.

Deze bepaling regelt, voor de weduwe en de wezen, hetzelfde probleem als artikel 21 dit doet voor de slachtoffers, titularissen van een openbaar ambt.

Art. 23.

Volgens dit artikel genieten de openbare ambtsdragers, wanneer de huidige wet op hen toepasselijk wordt, niet langer van de bepalingen der sociale wetgeving terzake, dit evenwel zonder inbreuk op de verkregen rechten.

Het is vanzelfsprekend dat in geen geval het slachtoffer of zijn rechthebbende de vergoedingen toegekend krachtens de gecoördineerde wetten betreffende het herstel der schade uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de weg van of naar het werk of uit beroepsziekten kunnen cumuleren met de vergoedingen toegekend krachtens het stelsel voorzien door de huidige wet.

Art. 24 en 25.

Deze bepalingen hebben als doel de toestand te regelen van de agenten die, vóór de datum van het van kracht worden van de wet, het slachtoffer werden van een ongeval op de weg of de plaats van het werk of van een beroepsziekte.

De nieuwe wet wordt automatisch toegepast op alle agenten wier wedde of pensioen op dit ogenblik verminderd wordt met een rente, ter vergoeding van een werkongeval.

De personen, die na 1 januari 1955 slachtoffer werden van een ongeval of een beroepsziekte en die hiervoor geen rente genoten, mogen de toepassing van deze wet aanvragen. Zij die slachtoffer werden van een ongeval of een beroepsziekte vóór 1 januari 1955 mogen eveneens de toepassing van de wet aanvragen op voorwaarde dat hun invaliditeitsgraad minstens 30 % bereikt.

Art. 26.

Overeenkomstig deze bepaling, zullen de personen die genieten van de toepassing van deze wet een rente toegewezen krijgen vanaf 1 januari 1965.

De Minister van Financiën,

A. DEQUAE.

*Le Ministre de l'Intérieur
et de la Fonction publique.*

*De Minister van Binnenlandse Zaken
en van het Openbaar Ambt.*

A. GILSON.

Le Ministre, Adjoint aux Finances,

De Minister, Adjunct voor Financiën,

H. DERUELLES.

AVIS DU CONSEIL D'ETAT.

Le Conseil d'Etat, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre, Adjoint aux Finances, le 12 mars 1965, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet de loi « sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public », a donné le 18 mars 1965 l'avis suivant :

Observations générales.

Comme le signale l'Exposé des Motifs, la plupart des agents des services publics ne bénéficient pas des lois coordonnées relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail. En effet, la plupart des agents des services publics sont dans une situation légale ou réglementaire et pour ce motif ne tombent pas sous l'application desdites lois coordonnées, qui se réfèrent aux notions de contrat de travail et de contrat d'emploi. La jurisprudence s'est prononcée en ce sens (1).

Le projet tend, en ordre principal, à permettre la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail, ou des maladies professionnelles dont sont victimes des titulaires de fonctions publiques, par l'octroi :

- 1° en cas d'invalidité permanente, d'une rente à la victime;
- 2° en cas de décès, d'une rente aux ayants droit de la victime.

Un des caractères propres de la loi en projet c'est que l'invalidité permanente prise en considération sera, ainsi que le souligne l'Exposé des Motifs, distincte de l'incapacité permanente de travail prévue par les lois coordonnées et sera « uniquement déterminée par la gravité des lésions physiologiques encourues ».

Un autre caractère propre de la loi en projet c'est qu'elle ne sera en aucun cas applicable de plein droit, et que toute son économie repose sur des habilitations données au Roi. Il appartiendra au Roi de désigner par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, celles des catégories de titulaires de fonctions publiques énumérées à l'article 1er du projet, auxquelles il rendra applicable le régime institué par le projet. Il lui appartiendra aussi de subordonner à des conditions les avantages prévus, et de ne les accorder que dans certaines limites.

Eu égard à l'importance et à la complexité du projet, le Conseil d'Etat n'a disposé pour son examen que d'un délai très limité. Il se borne, en conséquence, aux observations qui suivent et à la présentation d'un texte traduisant de manière plus précise les intentions du Gouvernement telles qu'elles lui ont été exprimées par les délégués des Ministres.

(1) Cass., 4 décembre 1959, *Pas.*, 1960, I, 402; Cass., 27 juin 1963, *Pas.*, 1963, I, 1134; 18 juin 1964, *Journal des Tribunaux*, 1964, p. 687.

Avis donné le 30 août 1950 par le Conseil d'Etat, section d'administration, en réponse à une question posée par le Premier Ministre et publié au « *Rechtskundig Weekblad* », 1955-1956, col. 1605 à 1614.

Avis donné par le Conseil d'Etat, section de législation, sur un projet devenu l'arrêté royal du 22 octobre 1960 portant statut du personnel auxiliaire de l'Administration des postes (*Moniteur belge* du 26 octobre 1960).

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE.

De Raad van State, afdeling wetgeving, eerste kamer, de 12e maart 1965 door de Minister, Adjunct voor Financiën, verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een ontwerp van wet « op de vergoeding der schade tengevolge van arbeidsongevallen, van ongevallen op de weg naar het werk en van beroepsziekten in de overheidssector », heeft de 18^e maart 1965 het volgend advies gegeven :

Algemene opmerkingen.

Zoals de Memorie van Toelichting verklaart, komen de meeste ambtenaren in overheidsdienst niet in aanmerking voor de gecoördineerde wetten « op de vergoeding van de schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen » omdat zij in een wettelijke of reglementaire positie verkeren en juist daarom buiten de werkingssfeer van die wetten vallen, die immers met de begrippen arbeidsovereenkomst voor arbeiders en voor bedienden werken. De rechtspraak luidt in die zin (1).

Het ontwerp bedoelt in de eerste plaats het herstel van schade uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de weg naar en van het werk en uit beroepsziekten, die aan openbare ambtsdragers overkomen, mogelijk te maken door :

- 1° in geval van blijvende invaliditeit, een rente aan de getroffene;
- 2° bij overlijden, een rente aan diens rechtsverkrijgenden toe te kennen.

Een van de kenmerken van de ontwerp-wet is dat zij, zoals de Memorie van Toelichting nadrukkelijk zegt, werkt met een blijvende invaliditeit los van de blijvende arbeidsongeschiktheid volgens de gecoördineerde wetten, en die « uitsluitend bepaald zal worden door de ernst van de opgelopen fysiologische letsels ».

Een ander eigen kenmerk van de ontwerp-wet is, dat ze nooit van rechtswege toepassing zal vinden en dat haar hele economie berust op bevoegdverklaring van de Koning, die bij in Ministerraad overlegd besluit zal aangeven op welke van de in artikel 1 van het ontwerp genoemde categorieën van openbare ambtsdragers bij de door het ontwerp ingevoerde regeling toepasselijk zal verklaren. De aangekondigde voordelen zal hij aan bepaalde voorwaarden ondergeschikt dienen te maken en slechts binnen bepaalde grenzen toe te staan.

Voor het onderzoek van een zo omvangrijk en ingewikkeld ontwerp als het onderhavige heeft de Raad van State slechts over korte tijd beschikt. Daarom moet hij zich beperken tot het maken van de volgende opmerkingen en tot het voorstellen van een tekst, die de bedoeling van de Regering, zoals haar gemachtigden die hebben uiteengezet, duidelijker tot uitdrukking brengt.

(1) Cass., 4 december 1959, *Pas.*, 1960, I, 402; Cass., 27 juni 1963, *Pas.*, 1963, I, 1134; 18 juni 1964, « *Journal des Tribunaux* », 1964, p. 687.

Advies dat de Raad van State, afdeling administratie, op 30 augustus 1950 heeft gegeven als antwoord op een vraag van de Eerste Minister, verschenen in het *Rechtskundig Weekblad*, 1955-1956, kol. 1605 tot 1614.

Advies van de Raad van State, afdeling wetgeving, over een ontwerp dat geworden is : het koninklijk besluit van 22 oktober 1960 houdende statuut van de hulpkrachten bij het bestuur der posten (*Belgisch Staatsblad* van 26 oktober 1960).

Observations particulières.

CHAPITRE PREMIER DU PROJET.

« Du champ d'application. »

Article premier du projet.

§ 1er. En faisant mention au 2° de l'article 1er des « services de l'Etat... dont le statut est fixé par la loi », le texte vise notamment les membres de l'ordre judiciaire, les titulaires de fonctions au Conseil d'Etat, les membres de la Cour des comptes.

L'expression « services de l'Etat autres que ceux visés sub 1° » dont le statut du personnel est fixé par la loi ou par le Roi » a l'inconvénient d'écarter les agents de quelques services de l'Etat, dont le statut n'est fixé ni par le législateur ni par le Roi. Seraient ainsi exclus notamment le personnel administratif du Conseil d'Etat dont le statut est fixé par le Conseil et le personnel de la Cour des comptes dont le statut est fixé par la Cour. Un doute peut même surgir en ce qui concerne les secrétaires, secrétaires adjoints, employés et messagers des parquets : c'est, en effet, au Ministre de la Justice que l'article 157 de la loi d'organisation judiciaire confie le pouvoir de fixer leur statut.

L'énumération n'est pas faite de manière logique. En effet, les membres du personnel des établissements d'enseignement de l'Etat sont déjà compris dans la catégorie indiquée au 2°.

§ 2. Certains titulaires de fonctions publiques bénéficient déjà des lois coordonnées sur les accidents de travail.

L'économie de la loi en projet implique que les lois coordonnées sur les accidents de travail cesseront de régir les agents auxquels le régime institué par la loi en projet aura été rendu applicable. L'article 1er, § 2, a pour objet d'énoncer de manière expresse cet effet abrogatoire de la loi en projet.

Toutefois, l'introduction du nouveau régime n'a pas pour conséquence de permettre la réduction des rentes en cours qui ont été obtenues sur la base des lois coordonnées relatives aux accidents de travail. Une telle conséquence serait d'ailleurs en opposition avec les règles générales relatives aux effets de la loi dans le temps.

Le Gouvernement estimant utile d'énoncer de manière expresse à l'article 1er, § 2, de la loi en projet, l'effet abrogatoire qui y est indiqué, il conviendrait également de faire mention expresse de la sauvegarde des droits acquis.

Au surplus, en raison de son caractère, il se recommanderait d'insérer parmi les dispositions transitoires, la disposition énoncée à l'article 1er, § 2 (article 23 du texte proposé).

CHAPITRE II DU PROJET.

« Des indemnités. »

Il serait utile d'indiquer dans un article placé en tête du chapitre II l'ensemble des indemnités accordées. A cet effet, il conviendrait de fonder en un seul, l'article 3, § 1er, et l'article 12 du projet.

Article 6 du projet (article 9 du texte proposé).

Le § 3 n'a d'autre portée que de rappeler la disposition contenue dans l'article 50bis des lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés. Ce paragraphe est dès lors superflu et peut être omis.

Article 8 du projet (article 12 du texte proposé).

Aux termes de l'Exposé des Motifs, le tiers de la valeur de la rente peut être payé en capital, ce qui implique un droit d'appréciation du juge comme dans le droit commun de la matière. Au contraire, l'article 8 du projet tel qu'il est rédigé accorde à celui qui le demande le droit d'obtenir ce paiement en capital.

D'autre part, le problème de la capitalisation de la rente est rendu difficile par la règle énoncée à l'article 10 du projet, selon laquelle les rentes sont « liées aux fluctuations de l'indice général des prix de détail du Royaume ».

Le projet pourrait charger le Roi de déterminer les modalités de capitalisation.

Article 9 du projet (article 15 du texte proposé).

Il convient de prévoir non seulement que la rente ne sera pas payée, mais aussi que les autres indemnités ne seront pas payées.

Bijzondere opmerkingen.

EERSTE HOOFDSTUK VAN HET ONTWERP.

« Over het toepassingsveld. »

Eerste artikel van het ontwerp.

§ 1. Met « rijksdiensten... waarvan het statuut door de wet is bepaald » worden onder 2° van artikel 1 onder meer de leden van de rechterlijke macht, de ambtsdragers bij de Raad van State en de leden van het Rekenhof bedoeld.

De uitdrukking « andere rijksdiensten dan deze bedoeld onder 1° » waarvan het personeelstatuut door de wet of door de Koning is bepaald » heeft het nadeel, dat de ambtenaren van een aantal rijksdiensten, wier statuut niet door de wetgever en ook niet door de Koning is vastgesteld, worden uitgesloten. Dat zou met name het geval zijn voor het administratief personeel van de Raad van State wiens statuut voor de Raad, en voor het personeel van het Rekenhof wiens statuut door het Hof wordt vastgesteld. Zelfs is enige twijfel mogelijk voor de secretarissen, adjunct-secretarissen, beambten en boden van de parketten : tot het vaststellen van hun statuut is op grond van artikel 157 van de wet betreffende de gerechtelijke organisatie immers de Minister van Justitie bevoegd.

Het artikel gaat bij zijn opsomming niet logisch te werk. De leden van het personeel van de rijksonderwijsinrichtingen zijn immers reeds begrepen in de categorie onder 2°.

§ 2. Een aantal openbare ambtsdragers komen reeds in aanmerking voor de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen.

De economie van het ontwerp van wet brengt mede, dat de ambtenaren op wie de voorgenomen regeling toepasselijk zal zijn verklaard, niet langer onder de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen zullen staan. Artikel 1, § 2, bedoelt die opheffende uitwerking van het ontwerp met zoveel woorden aan te geven.

De invoering van de nieuwe regeling brengt echter niet mee, dat de lopende renten, verkregen op grond van de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen, kunnen worden verminderd. Dat ware trouwens in strijd met de algemene regelen inzake de gevolgen van de wet in de tijd.

Nu de Regering het dienstig acht, de opheffende uitwerking van het ontwerp met zoveel woorden aan te geven in artikel 1, § 2, moet er ook voor de vrijwaring van verkregen rechten een uitdrukkelijke bepaling komen.

Bovendien hoort artikel 1, § 2 (artikel 23 van de voorgestelde tekst) wegens zijn strekking onder de overgangsbepalingen thuis.

HOOFDSTUK II VAN HET ONTWERP.

« Over de vergoedingen. »

Het ware gewent dat een artikel helemaal vooraan in hoofdstuk II al de toe te kennen vergoedingen zou noemen. Artikel 3, § 1, en artikel 12 van het ontwerp moeten daartoe worden ineengewerkt.

Artikel 6 van het ontwerp (artikel 9 van de voorgestelde tekst).

Paragraaf 3 bedoelt alleen maar te herinneren aan het bepaalde in artikel 50bis van de gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders. Die paragraaf kan dan ook als overbodig vervallen.

Artikel 8 van het ontwerp (artikel 12 van de voorgestelde tekst).

Volgens de Memorie van Toelichting mag een derde van de waarde van de rente in kapitaal worden betaald. Dit betekend dat de rechter toetsingsrecht heeft zoals de gemeenrechtelijke regeling terzake. Artikel 8 is echter zo geformuleerd dat hij die erom verzoekt, recht op zulk een betaling in kapitaal verkrijgt.

Bovendien zal de in artikel 10 van het ontwerp neergelegde regel : « de renten worden gekoppeld aan het algemeen indexcijfer der kleinhandelsprijzen van het Rijk », het probleem van de rentekapitalisatie ingewikkelder komen maken.

Het ontwerp zou de Koning ermede kunnen belasten, de nadere regelen te stellen terzake van kapitalisatie.

Artikel 9 van het ontwerp (artikel 15 van de voorgestelde tekst).

Niet alleen moet worden bepaald, dat de rente niet zal worden uitbetaald, maar ook dat de andere vergoedingen het niet zullen worden.

Article 11 du projet (article 18 du texte proposé).

Cet article tend à régler par une disposition particulière une matière que le projet de Code judiciaire réglera d'une manière générale et uniforme (1). Au moment où le présent projet viendra en discussion devant les Chambres législatives, celles-ci auront à apprécier si cette disposition particulière doit être adoptée.

CHAPITRE III DU PROJET.

« De la responsabilité civile. »

Article 13 du projet (article 14 du texte proposé).

§ 1er. L'article 13 du projet s'inspire de l'article 19 des lois coordonnées sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail.

Toutefois, le projet ne reprend pas la règle énoncée à l'alinéa 1er de cet article 19 des lois coordonnées sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, qui dispose qu'« il n'est en rien dérogé aux règles générales de la responsabilité civile lorsque l'accident a été intentionnellement provoqué par le chef d'entreprise ». Le délégué du Gouvernement déclare à ce sujet, qu'il n'a pas été jugé nécessaire de prévoir le cas où l'accident ou la maladie serait intentionnellement provoqué par l'Etat ou une des autres personnes morales citées à l'article 1er.

S'il est assez théorique de considérer que les personnes morales de droit public mentionnées à l'article 1er et les autorités qui gèrent les établissements d'enseignement subventionnés provoquent intentionnellement des accidents du travail ou des accidents sur le chemin du travail, il n'en est pas de même dans le domaine des maladies professionnelles qui est régi par l'article 48, § 1er, 1°, de la loi du 24 décembre 1963, relative à la réparation des dommages résultant des maladies professionnelles et à la prévention de celles-ci. Cet article assimile à la faute intentionnelle certaines négligences graves, ce qui n'est pas inconcevable même dans les services publics.

Il est dès lors opportun de compléter le projet par une disposition qui reproduit la substance de l'article 19, alinéa 1er, des lois coordonnées sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail et de l'article 48, § 1er, 1°, de la loi du 24 décembre 1963.

..

Le premier alinéa dispose que : « les dommages résultant d'accidents du travail, survenus sur le chemin du travail ou résultant de maladies professionnelles, ne donnent lieu, à charge de l'Etat, des provinces, des communes ou des organismes cités à l'article 1er, au profit de la victime ou de ses ayants droit, qu'aux seules réparations déterminées par la présente loi ».

Cette affirmation est trop absolue puisque le deuxième alinéa contient, en ce qui concerne les accidents sur le chemin du travail, une dérogation au premier alinéa.

Il est évident, d'autre part, que l'Etat, les provinces, les communes et les organismes cités à l'article 1er ne seront soustraits à l'application des règles de la responsabilité civile de droit commun que lorsque la victime sera un membre de leur personnel. Si, par exemple, un agent de l'Etat était victime d'un accident dont la responsabilité incomberait à un organisme d'intérêt public, on ne pourrait pas se fonder sur l'alinéa 1er pour écarter le droit commun et appliquer les règles de la responsabilité forfaitaire contenues dans le projet.

..

La première phrase du second alinéa, qui consacre notamment l'application des règles de la responsabilité civile de droit commun à l'égard du tiers responsable, omet de consacrer l'application des mêmes règles au cas de la maladie professionnelle, alors que l'article 48 de la loi du 24 décembre 1963 consacre cette application. Il semble que cette omission soit le résultat d'un oubli qu'il serait opportun de réparer.

La seconde phrase du même alinéa dispose que le droit de réclamer, conformément aux règles de droit commun, la réparation du préjudice causé, n'existe « contre les personnes visées à l'article 1er, que si l'accident est survenu sur le chemin du travail et dans les conditions fixées par le Roi ». Les termes « personnes visées à l'article 1er » peuvent prêter à confusion puisque cet article vise, d'une part, des personnes morales, c'est-à-dire des autorités administratives et des autorités qui dirigent des établissements d'enseignement subventionnés et, d'autre part, des personnes physiques, c'est-à-dire les membres du personnel. Si le Gouvernement entend établir une règle semblable à celle qui figure à l'article 19, alinéa 3, des lois coordonnées sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, qui emploie l'expres-

(1) Projet de loi contenant le Code judiciaire (Doc. Parl., Sénat, 1963-1964, pp. 309 et suiv., et pp. 645-646).

Artikel 11 van het ontwerp (artikel 18 van de voorgestelde tekst).

Dit artikel bedoelt met een bijzondere bepaling een materie te regelen, waarvoor het ontwerp -- Gerechtelijk Wetboek -- dat algemeen en eenvormig zal doen (1). De Wetgevende Kamers zullen, als het onderhavige ontwerp ter bespreking komt, moeten uitmaken of die bijzondere bepaling dient te worden aangenomen.

HOOFDSTUK III VAN HET ONTWERP.

« Over de burgerlijke verantwoordelijkheid. »

Artikel 13 van het ontwerp (artikel 14 van de voorgestelde tekst).

§ 1. Artikel 13 van het ontwerp is gesteld naar het voorbeeld van artikel 19 van de gecoördineerde wetten « betreffende de vergoeding der schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen ».

Niet overgenomen is echter de regel, neergelegd in het eerste lid van evengenoemd artikel 19, dat bepaalt : « Er wordt hoegenaamd niet afgeweken van de algemene regelen betreffende de burgerlijke aansprakelijkheid, wanneer het ongeval opzettelijk is teweeg gebracht door het hoofd der onderneming ». Volgens de gemachtigde van de Regering heeft men niet gemeend er mee te moeten rekenen, dat het ongeval of de ziekte opzettelijk wordt veroorzaakt door de Staat of door een van de andere in artikel 1 genoemde rechtspersonen.

Dat de in artikel 1 genoemde publiekrechtelijke rechtspersonen en de overheden die inrichtingen voor gesubsidieerd onderwijs beheren, opzettelijk arbeidsongevallen of ongevallen op de weg naar en van het werk zouden veroorzaken, lijkt vrij theoretisch. Anders is het echter gesteld met beroepsziekten, een gebied dat bestreken wordt door artikel 48, § 1, 1°, van de wet van 24 december 1963 betreffende de schadeloosstelling voor en de voorkoming van beroepsziekten. Dat artikel stelt bepaalde vormen van zwaar verzuim gelijk met opzettelijke fout, en zo iets is zelfs in overheidsdiensten niet ondenkbaar.

Het zou dus goed zijn, het ontwerp aan te vullen met een bepaling die het voornaamste weergeeft uit artikel 19, eerste lid, van de gecoördineerde wetten « betreffende de vergoeding van de schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen » en uit artikel 48, § 1, 1°, van de wet van 24 december 1963.

..

Het eerste lid bepaalt : « De schade voortvloeiend uit een arbeidsongeval, uit een ongeval overkomen op de weg naar en van het werk of uit een beroepsziekte geeft uitsluitend aanleiding, ten laste van de Staat, van de provincies, van de gemeenten of van de instellingen vermeld onder artikel 1, ten gunste van het slachtoffer of zijn rechthebbers, tot de schadevergoedingen bepaald door deze wet ».

Die bewering is al te volstrekt want terzake van ongevallen op de weg en van het werk bevat het tweede lid al een afwijking op het eerste.

Het is ook duidelijk dat de Staat, de provincies, de gemeenten en de in artikel 1 genoemde instellingen alleen dan buiten de toepassing van de regelen van de gemeenterechtelijke burgerlijke aansprakelijkheid zullen vallen als de getroffenene een lid van hun personeel is. Als een rijksambtenaar bijvoorbeeld getroffen wordt door een ongeval waarvoor een instelling van openbaar nut aansprakelijk zou zijn, zou men niet op het eerste lid kunnen steunen om de toepassing van de regelen van de gemeenterechtelijke burgerlijke aansprakelijkheid af te wijzen en om de in het ontwerp neergelegde regelen inzake forfaitaire aansprakelijkheid toe te passen.

..

De eerste volzin van het tweede lid, volgens welke de regelen van de gemeenterechtelijke burgerlijke aansprakelijkheid toepassing vinden op de aansprakelijke derde, zegt niet dat dezelfde regeling op het geval van beroepsziekten toegepast zal worden, wat artikel 48 van de wet van 24 december 1963 wel doet. Dit lijkt een onachtzaamheid te zijn, die dan ook goedge maakt zou moeten worden.

De tweede volzin van hetzelfde lid stelt, dat het recht om overeenkomstig de gemeenterechtelijke regelen schadeloosstelling voor de opgelopen schade te vorderen « ten opzichte van de personen bedoeld in artikel 1 slechts bestaat indien het ongeval gebeurd is op de weg naar en van het werk en onder de voorwaarden bepaald door de Koning ». De woorden « personen bedoeld in artikel 1 » kunnen misleidend werken, want dat artikel doelt enerzijds op rechtspersonen, hier administratieve overheden en overheden die inrichtingen voor gesubsidieerd onderwijs leiden, anderzijds op natuurlijke personen, hier leden van het personeel. Als de Regering eraan denkt, een regel in te voeren zoals die van artikel 19, derde lid, van de gecoördineerde wetten « betreffende de vergoeding van de schade voortvloeiende uit de arbeids-

(1) Ontwerp van wet houdende Gerechtelijk Wetboek (Gedr. st. Senaat, zitting 1963-1964, blz. 309 en volg., alsook blz. 645-646).

sion « le chef d'entreprises ou ses ouvriers et préposés », il conviendrait de remplacer les mots « personnes visées à l'article 1er » par les mots « personne morale ou établissement visé à l'article 1er, ou les membres de leur personnel ». D'autre part, cet alinéa ne prévoit pas le cas où l'accident du travail proprement dit ou la maladie professionnelle ont été causés intentionnellement par un membre du personnel. Dans ce cas, la législation sur les accidents de travail telle qu'elle a été interprétée par la Cour de cassation (Cass., 23 mai 1935, *Pas.*, 1935, I, 254) et le texte exprès de l'article 48, § 1er, 3°, de la loi du 24 décembre 1963 conservent à la victime son action de droit commun contre l'auteur de cette faute intentionnelle.

**

§ 2. Etant donné qu'elle institue une subrogation, la disposition ne jouera au profit de la personne ou de l'organisme subrogé qu'au fur et à mesure du paiement des arrérages ou du capital à la victime ou à ses ayants droit et à concurrence seulement de ces paiements.

CHAPITRE IV DU PROJET.

« Dispositions générales. »

Article 14 du projet.

Les articles 14, 15, 16, alinéa 2, et 20 contiennent des dispositions transitoires. Le Conseil d'Etat propose ci-dessous un texte qui les énonce de manière plus explicite (articles 24 à 26).

Il appartiendra au Gouvernement d'apprécier s'il y a lieu de viser dans ces dispositions les anciens membres du personnel.

Par ailleurs, en disposant que la date du 1er janvier 1965 « n'est pas opposable aux victimes dont le degré d'invalidité permanente est au moins de 30 % ni à leurs ayants droit », l'article 14, § 2, du projet écarte même le délai de trente ans dont il est tenu compte pour la prescription ordinaire.

Article 16 du projet (article 16 du texte proposé).

Tel qu'il est rédigé, cet article ne se concilie pas avec l'article 13, § 1er, alinéa 1er, du projet.

L'article 13, § 1er, alinéa 1er, porte :

« Les dommages résultant d'accidents du travail, survenus sur le chemin du travail ou résultant de maladies professionnelles, ne donnent lieu à charge de l'Etat, des provinces ou des organismes cités à l'article 1er au profit de la victime ou de ses ayants droit, qu'aux seules réparations déterminées par la présente loi ». Cette disposition implique que le débiteur des indemnités prévues par la loi en projet est la personne morale ou l'établissement d'enseignement au personnel duquel la victime appartient.

L'article 16, alinéa 1er, du projet semble reposer sur une conception différente. En effet, cet article énonce que « La charge de la rente est supportée par le budget ou l'organisme qui a la charge réelle de la rémunération ou de la pension ». Ce texte pourrait être interprété en ce sens que la rente serait considérée comme un accessoire soit de la rémunération, soit de la pension : ce serait la personne physique ou morale qui « a la charge réelle de la rémunération ou de la pension » qui serait obligée de payer la rente à la victime ou à ses ayants droit.

Le manque de concordance entre l'article 13 et l'article 16, alinéa 1er, va provoquer des difficultés d'autant plus graves qu'elles portent sur la détermination du débiteur des indemnités prévues par la loi en projet. Ces difficultés sont d'autant plus à craindre que « la charge réelle de la rémunération ou de la pension » peut être transférée de la personne morale ou de l'établissement d'enseignement au personnel duquel appartient la victime, à une autre personne physique ou morale par des procédés juridiques divers dont voici des exemples :

1° en cas de détachement d'un agent d'un organisme à un autre, il arrive que le premier organisme continue à payer le traitement à l'agent mais qu'il obtienne, par convention, le remboursement par le second organisme;

2° en vertu de la loi du 29 mai 1959 modifiant la législation relative à l'enseignement gardien, primaire, moyen, normal, technique et artistique, l'Etat accorde, aux conditions fixées, aux établissements d'enseignement, des subventions-traitements (articles 26 à 31) et supporte les pensions des membres du personnel admis aux subventions (article 49);

3° selon la loi du 25 avril 1933 relative à la pension du personnel communal, les communes peuvent assumer directement le paiement d'une pension aux membres de leur personnel, ou le faire par l'intermédiaire d'une institution de prévoyance; sinon, elles sont affiliées à une caisse de répartition.

ongevallen », waarin de wending « het bedrijfshoofd of zijn werklieden en gelastigden » staat, zou ze de woorden « de personen bedoeld in artikel 1 » moeten vervangen door « de rechtspersonen of instelling bedoeld in artikel 1, of de leden van hun personeel ». Voorts rekent die alinea niet met het geval waarin het eigenlijke arbeidsongeval of de beroepsziekte opzettelijk door een lid van het personeel is veroorzaakt. In zo 'n geval laten de wetgeving op de arbeidsongevallen, zoals die door het Hof van cassatie (Cass., 23 mei 1935, *Pas.*, 1935, I, 254) is uitgelegd, en de stellige tekst van artikel 48, § 1, 3°, van de wet van 24 december 1963 aan de getroffenene zijn gemeenrechtelijke vordering tegen de dader van die opzettelijke fout.

**

§ 2. De bepaling zal, aangezien zij een indeplaatsstelling invoert, ten gunste van de in de plaats gestelde persoon of instelling slechts spelen naar mate de rentetermijnen of het kapitaal aan de getroffenene of aan diens rechthebbenden worden uitbetaald, en dan alleen tot het beloop van die betaling.

HOOFDSTUK IV VAN HET ONTWERP.

« Algemene en overgangsbepalingen. »

Artikel 14 van het ontwerp.

De artikelen 14, 15, 16, tweede lid, en 20 bevatten overgangsbepalingen, waarvoor de Raad van State verderop een meer expliciete lezing voorstelt (artikelen 24 tot 26).

Aan de Regering te oordelen of zij in die bepalingen moet spreken van gewezen leden van het personeel.

Door te stellen, dat de datum van 1 januari 1955 « niet kan opgevoerd worden tegen de slachtoffers wier graad van bestendige invaliditeit ten minste 30 % bedraagt, noch tegen hun rechthebbenden », sluit artikel 14, § 2, van het ontwerp zelfs de dertigjarige termijn van de gewone verjaring uit.

Artikel 16 van het ontwerp (artikel 16 in de voorgestelde tekst).

In zijn ontwerp-redactie is dat artikel niet overeen te brengen met artikel 13, § 1, eerste lid, van het ontwerp.

Dit laatste bepaalt :

« De schade voortvloeiend uit een arbeidsongeval, uit een ongeval overkomen op de weg naar en van het werk, of uit een beroepsziekte geeft uitsluitend aanleiding, ten laste van de Staat, van de provincies, van de gemeenten of van de instellingen vermeld onder artikel 1, ten gunste van het slachtoffer of zijn rechthebbenden, tot de schadevergoeding bepaald door deze wet. » Dat betekent, dat de in de ontwerp-wet bedoelde vergoedingen verschuldigd zijn door de rechtspersonen of de onderwijsinstelling tot wier personeel de betrokkene behoort.

Artikel 16, eerste lid, van het ontwerp lijkt op een andere opvatting te berusten. Het bepaalt : « De rentelast wordt gedragen door de begroting of de instelling die de werkelijke last draagt van de bezoldiging of van het pensioen ». Die tekst kan zo worden uitgelegd, dat de rente geacht zou worden een bijzaak te zijn hetzij van de bezoldiging, hetzij van het pensioen : de verplichting om de rente aan de getroffenene of aan zijn rechthebbenden uit te betalen, zou dan berusten bij de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die « de werkelijke last draagt van de bezoldiging of van het pensioen ».

De discordantie tussen artikel 13 en artikel 16, eerste lid, zal des te groter moeilijkheden opleveren omdat zij betrekking hebben op de vraag wie de door de ontwerp-wet bepaalde vergoedingen verschuldigd is; dat is des te meer te vrezen omdat « de werkelijke last van de bezoldiging of van het pensioen », van de rechtspersoon of van de onderwijsinstelling waar de getroffenene lid van het personeel is, op een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon kan overgaan door toedoen van een aantal rechtsprocedures, waarvan hier enkele voorbeelden worden gegeven :

1° als een ambtenaar van een instelling naar een andere wordt gedetacheerd, is het soms de eerste instelling die de wedde aan de ambtenaar blijft uitbetalen maar ze krachtens overeenkomst terugbetaald krijgt vanwege de tweede;

2° krachtens de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van de wetgeving betreffende het bewaarschoolonderwijs, het lager, middelbaar, normaal-, technisch en kunstonderwijs, verleent de Staat onder vastgestelde voorwaarden weddetoeelagen (artikelen 26 tot 31) aan de onderwijsinstellingen en draagt hij de pensioenen van de toelagegerechtigde leden van het personeel (artikel 49);

3° volgens de wet van 25 april 1933 betreffende het pensioen van het gemeentepersoneel kunnen de gemeenten rechtstreeks een pensioen aan hun personeel uitbetalen of dat doen door bemiddeling van een verzorgingsinstelling; anders zijn zij bij een omslagkas aangesloten.

En outre, l'article 16 soulève une difficulté d'une autre nature. Il ne permet pas de déterminer quel est le débiteur de la rente pour invalidité permanente dans le cas où la victime cesse d'exercer ses fonctions et de percevoir une rémunération sans obtenir cependant de pension alors que l'article 4, § 4, du projet consacre expressément dans ce cas le droit à la rente.

Pour écarter les difficultés qui viennent d'être exposées, il y aurait lieu d'énoncer dans le projet, en les distinguant clairement, d'une part la règle qui désigne le débiteur des indemnités prévues et, d'autre part, les règles selon lesquelles ce débiteur peut obtenir le transfert de la charge de ces indemnités à une autre personne physique ou morale.

Au surplus, étant donné qu'un certain nombre d'établissements publics et de communes n'ont qu'un personnel très restreint, il semble nécessaire de leur imposer de s'assurer. Il conviendrait d'insérer dans le projet une disposition habilitant le Roi à les soumettre à semblable obligation.

Article 17 du projet (article 19 du texte proposé).

L'article 17 règle la compétence judiciaire en s'inspirant du régime des lois coordonnées sur les accidents du travail : il défère au juge de paix les contestations relatives à l'application de la loi en projet. Il conviendrait de l'énoncer de manière plus précise que ne le fait le projet.

Le projet de Code judiciaire modifie profondément les règles relatives à la compétence des tribunaux. Ce n'est que sous réserve des dispositions de ce Code que le Conseil d'Etat propose un texte nouveau pour l'article 17 du projet (article 19 du texte proposé).

La notion de résidence retenue à l'alinéa 2 du présent article n'est pas adéquate pour certaines catégories de bénéficiaires de la loi en projet.

Article 18 du projet (article 21 du texte proposé).

L'article modifie l'article 5 de la loi du 21 juillet 1844 qui, en cas d'accident survenu dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice des fonctions, supprime les conditions d'âge et de durée des services pour l'obtention de la pension : il tend à assimiler à semblable accident — qui constitue un « accident du travail » — l'accident survenu sur le chemin du travail et la maladie professionnelle.

Une même adaptation paraît devoir être apportée à l'article 1er et à l'article 8 de l'arrêté royal n° 254 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins du personnel civil de l'Etat et du personnel assimilé. L'article 22 du texte proposé réalise cette adaptation.

Article complémentaire.

Il appartiendra au Gouvernement d'apprécier, s'il ne convient pas de compléter le chapitre du projet contenant les dispositions générales par un article réglant les effets de l'annulation d'une nomination sur le droit aux indemnités prévues par la loi en projet. L'article 1er des lois coordonnées sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail dispose que, dans certains cas, les chefs d'entreprise ne peuvent, en vue d'écarter l'application de la loi, se prévaloir de la nullité du contrat de travail. En outre, l'article 30 de la loi du 2 août 1955 portant péréquation des pensions de retraite et de survie détermine les effets de l'annulation d'une nomination par le Conseil d'Etat en matière de droit à la pension. Le Gouvernement pourrait s'inspirer de cet article s'il estimait utile de compléter le projet. L'article qui serait éventuellement ajouté pourrait constituer l'article 17 du texte proposé.

PROJET DE LOI

instituant, pour les titulaires de fonctions publiques, un régime de réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail, ou des maladies professionnelles.

CHAPITRE PREMIER.

Objet et champ d'application de la loi.

Article premier
(article 1er, §§ 1er et 3, du projet).

Le régime institué par la présente loi pour la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le

Artikel 16 levert nog een ander soort moeilijkheid op; het laat niet duidelijk zien, wie de rente wegens blijvende invaliditeit verschuldigd is ingeval de betrokkene ophoudt zijn ambt uit te oefenen en een bezoldiging te ontvangen zonder daarom een pensioen te verkrijgen, terwijl artikel 4, § 4, van het ontwerp in zo 'n geval uitdrukkelijk zegt, dat er recht op rente is.

Om al die moeilijkheden uit de weg te gaan, moet men in het ontwerp duidelijk, en scherp onderscheiden aangeven : enerzijds de regel om de schuldenaar van de bewuste vergoedingen aan te wijzen, anderzijds de regelen volgens welke die schuldenaar de last van die vergoedingen op een andere natuurlijke persoon of rechtspersoon kan doen overgaan.

Voorts is het zo, dat een aantal openbare instellingen en gemeenten maar weinig personeel in dienst hebben, zodat het nodig lijkt ze tot het aangaan van een verzekering te verplichten. Het ontwerp zou een bepaling moeten bevatten, die de Koning machtigt om hun die verplichting op te leggen.

Artikel 17 van het ontwerp (artikel 19 van de voorgestelde tekst).

Artikel 17 regelt de rechterlijke bevoegdheid naar het voorbeeld van wat de gecoördineerde wetten op de arbeidsongevallen bepalen : betwistingen betreffende de toepassing van de ontwerp-wet worden voor de vrederechter gebracht. Dat ware duidelijker te stellen dan het ontwerp doet.

Het ontwerp-Gerechtelijk Wetboek wijzigt op een ingrijpende wijze de regelen betreffende de bevoegdheid van de rechtbanken. Alleen onder voorbehoud van de bepalingen van dat Wetboek beveelt de Raad van State een nieuwe tekst aan voor artikel 17 van het ontwerp (artikel 19 van de voorgestelde tekst).

Het begrip standplaats in het tweede lid van dit artikel is voor bepaalde categorieën van begunstigden van de ontwerp-wet niet bruikbaar.

Artikel 18 van het ontwerp (artikel 21 van de voorgestelde tekst).

Het artikel wijzigt artikel 5 van de wet van 21 juli 1844, hetwelk bij ongeval in de uitoefening of naar aanleiding van de uitoefening van het ambt, de eis inzake leeftijd en duur van de diensten afschaft voor het verkrijgen van een pensioen : met zulk een ongeval — dat een « arbeidsongeval » is — bedoelt het gelijk te stellen een ongeval op de weg en van het werk en een beroepsziekte.

Een soortgelijke aanpassing lijkt ook nodig te zijn met artikel 1 en met artikel 8 van het koninklijk besluit n° 254 van 12 maart 1936 waarbij eenheid wordt gebracht in het regime van de pensioenen der weduwen en wezen van het burgerlijk staatspersoneel en het daarmee gelijkgesteld personeel. Artikel 22 van de voorgestelde tekst zorgt voor die aanpassing.

Aanvullend artikel.

De Regering moge uitmaken of zij het hoofdstuk « Algemene bepalingen » van het ontwerp niet moet aanvullen met een artikel om aan te geven, welke terugslag de vernietiging van een benoeming heeft op het recht op de in de ontwerp-wet bepaalde vergoedingen. Artikel 1 van de gecoördineerde wetten « betreffende de vergoeding van de schade voortvloeiende uit de arbeidsongevallen » bepaalt, dat de bedrijfshoofden zich in bepaalde gevallen niet op de nietigheid van de arbeidsovereenkomst mogen beroepen om de toepassing van de wet af te wijzen. Voorts geeft artikel 30 van de wet van 2 augustus 1955 houdende peregatie van de rust- en de overlevingspensioenen aan, welke gevolgen de nietigverklaring van een benoeming door de Raad van State heeft inzake recht op pensioen. Als de Regering goedvindt het ontwerp aan te vullen, kan zij aan dat artikel een voorbeeld nemen. Het toegevoegde artikel kan bijvoorbeeld artikel 17 worden in de voorgestelde tekst.

WETSONTWERP

tot instelling van een regeling inzake herstel van schade uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de weg naar en van het werk of uit beroepsziekten, ten behoeve van openbare ambtsdragers.

EERSTE HOOFDSTUK.

Doel en werkingssfeer van de wet.

Eerste artikel
(artikel 1, §§ 1 en 3, van het ontwerp).

De bij deze wet vastgestelde regeling voor het herstel van schade uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de weg naar of van het werk

chemin du travail, et des maladies professionnelles peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, être rendu applicable par le Roi, aux conditions et dans les limites qu'il fixe, aux membres du personnel définitif, stagiaire, temporaire ou auxiliaire, même engagés par contrat de louage de services, qui appartiennent :

- 1° aux administrations et aux autres services de l'Etat, y compris le pouvoir judiciaire et les établissements d'enseignement;
- 2° aux organismes d'intérêt public;
- 3° aux provinces, aux communes, aux associations de communes et aux établissements subordonnés aux provinces et aux communes;
- 4° aux établissements d'enseignement subventionnés.

Toutefois, les militaires et les personnes assimilées aux militaires restent régis par les lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948.

Art. 2 (article 2 du projet).

On entend par accident du travail, l'accident survenu dans le cours et par le fait de l'exercice des fonctions. L'accident survenu dans le cours de l'exercice des fonctions est présumé, jusqu'à preuve du contraire, survenu par le fait de l'exercice des fonctions.

On entend par accident survenu sur le chemin du travail, l'accident qui réunit les conditions requises pour avoir ce caractère au sens de la législation sur la réparation des dommages résultant des accidents survenus sur le chemin du travail.

On entend par maladies professionnelles, celles qui sont reconnues comme telles en exécution de la législation relative à la réparation des dommages causés par les maladies professionnelles.

CHAPITRE II. Des indemnités.

Section Ire. — Des diverses indemnités.

Art. 3 (article 3, *partim*, et article 12 du projet).

Il est accordé selon les modalités fixées par l'article 1er :

1° à la victime d'un accident du travail, d'un accident survenu sur le chemin du travail, ou d'une maladie professionnelle :

- a) une indemnité de remboursement des frais médicaux, chirurgicaux, pharmaceutiques, hospitaliers, de prothèse et d'orthopédie;
- b) une rente en cas d'invalidité permanente.

2° aux ayants droit d'une victime décédée :

- a) une indemnité pour frais funéraires;
- b) une rente de conjoint survivant, d'orphelin ou d'ayant droit à un autre titre.

Section II. — Des rentes.

A. — Des rentes en cas d'invalidité permanente.

Art. 4 (article 3 du projet, *partim*).

La rente pour invalidité permanente est établie sur base de la rémunération annuelle à laquelle la victime a droit au moment de l'accident ou de la constatation de la maladie professionnelle. Elle est proportionnelle au pourcentage d'invalidité permanente reconnu à la victime.

En ce qui concerne les invalides dont l'état nécessite absolument et normalement l'assistance d'une autre personne, la rente peut être fixée à plus de 100 % sans toutefois pouvoir dépasser 150 % de la rémunération de base établie par l'alinéa 1er.

Sans préjudice de l'article 19, le Roi établit les modalités de détermination de l'invalidité.

Art. 5 (article 3, *partim*, et article 19, alinéa 1er, du projet).

La rente peut être cumulée avec la rémunération. Elle peut être cumulée avec la pension; toutefois, au cas où la victime demande l'application de la présente loi, elle ne peut bénéficier de l'article 9 de la loi générale du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques.

en uit beroepsziekten kan door de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, onder de voorwaarden en binnen de perken die Hij bepaalt, toepasselijk worden verklaard op de leden van het vast, stage-doend, tijdelijk of hulppersoneel, zelfs al zijn zij onder arbeidsovereenkomst aangeworven, die behoren tot :

- 1° de rijksbesturen en andere rijksdiensten, met inbegrip van de rechterlijke macht en de onderwijsinrichtingen;
- 2° de instellingen van openbaar nut;
- 3° de provincies, de gemeenten, de verenigingen van gemeenten en de inrichtingen die aan de provincies en de gemeenten ondergeschikt zijn;
- 4° de gesubsidieerde onderwijsinrichtingen.

Voor militairen en daarmee gelijkgestellten blijven de op 5 oktober 1948 gecoördineerde wetten op de vergoedingspensioenen gelden.

Art. 2 (artikel 2 van het ontwerp).

Onder arbeidsongeval wordt verstaan het ongeval dat zich tijdens en door de uitoefening van het ambt heeft voorgedaan. Het ongeval dat zich tijdens de uitoefening van het ambt heeft voorgedaan, wordt, tot het tegendeel is bewezen, geacht door de uitoefening van het ambt te zijn overkomen.

Onder ongeval op de weg naar en van het werk wordt verstaan het ongeval dat voldoet aan de vereisten om er een te zijn in de zin van de wetgeving op het herstel van de schade uit ongevallen op de weg naar en van het werk.

Onder beroepsziekten worden verstaan de ziekten die als zodanig zijn aangemerkt ter uitvoering van de wetgeving op het herstel van de schade veroorzaakt door beroepsziekten.

HOOFDSTUK II. Vergoedingen.

Afdeling I. — Diverse vergoedingen.

Art. 3 (artikel 3, *partim*, en artikel 12 van het ontwerp).

Toegekend wordt, volgens de in artikel 1 bepaalde regelen :

1° aan degene die getroffen is door een arbeidsongeval, een ongeval op de weg naar en van het werk of een beroepsziekte :

- a) een vergoeding tot terugbetaling van de kosten voor dokter, chirurg, apotheker, verpleging, prothese en orthopedie;
- b) een rente in geval van blijvende invaliditeit;

2° aan de rechthebbenden van een overleden getroffene :

- a) een vergoeding voor begrafeniskosten;
- b) een rente van overlevende echtgenoot, wees of rechthebbende in een andere hoedanigheid.

Afdeling II. — Renten.

A. — Renten in geval van blijvende invaliditeit.

Art. 4 (artikel 3 van het ontwerp, *partim*).

De rente wegens blijvende invaliditeit wordt vastgesteld op grond van de jaarlijkse bezoldiging waarop de getroffene recht heeft op het tijdstip dat het ongeval zich heeft voorgedaan of de beroepsziekte is vastgesteld. Zij is evenredig met het aan de getroffene toegekende percentage aan blijvende invaliditeit.

Voor invaliden wier toestand volstrekt de geregelde hulp van een andere persoon vergt, kan de rente worden bepaald op meer dan 100 %, maar nooit op meer dan 150 % van de in het eerste lid bepaalde basis-bezoldiging.

Onverminderd artikel 19 stelt de Koning de nadere regelen voor het bepalen van de invaliditeit vast.

Art. 5 (artikel 3, *partim*, en artikel 19, eerste lid, van het ontwerp).

De rente kan met de bezoldiging worden gecumuleerd. Zij kan met het pensioen worden gecumuleerd; de getroffene echter, die om toepassing van deze wet verzoekt, kan niet in aanmerking komen voor artikel 9 van de algemene wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen.

Art. 6

(article 4, §§ 1er et 2, du projet).

§ 1er. Lorsque la victime conserve ses fonctions, la rente ne peut dépasser 25 % de la rémunération sur base de laquelle elle est établie.

§ 2. Lorsque la victime est reconnue inapte à l'exercice de ses fonctions mais peut en exercer d'autres qui sont compatibles avec son état de santé, elle est à sa demande, réaffectée selon les modalités et dans les limites fixées par le Roi à un emploi correspondant à de telles fonctions.

Cette réaffectation ne peut toutefois s'opérer que dans le respect des conditions imposées par le statut de la victime et par le statut des agents normalement appelés à occuper l'emploi.

Lorsque la victime est réaffectée, elle conserve le bénéfice du régime pécuniaire dont elle jouissait lors de l'accident ou de la constatation de la maladie professionnelle. Sa rente ne peut dépasser le taux indiqué au § 1er.

Art. 7

(article 4, §§ 3 et 4, du projet).

§ 1er. Lorsque la victime cesse ses fonctions et obtient une pension, la rente ne peut être cumulée avec la pension que jusqu'à concurrence de 100 % de la dernière rémunération, le cas échéant adaptée selon les règles applicables aux pensions de retraite et de survie.

Ce maximum peut être porté à plus de 100 % sans pouvoir excéder 150 %, en ce qui concerne les invalides dont l'état nécessite absolument et normalement l'assistance ordinaire d'une autre personne.

Le cas échéant, la rente est réduite à due concurrence.

§ 2. Lorsque la victime cesse ses fonctions sans avoir droit à une pension, elle bénéficie de la totalité de la rente déterminée par l'article 4.

B. — Des rentes en cas de décès.

Art. 8

(article 3, *partim*, et article 5 du projet).

Lorsque l'accident ou la maladie professionnelle a causé le décès de la victime, le conjoint survivant non divorcé ni séparé de corps a droit, à condition que le mariage soit antérieur à l'accident ou à la constatation de la maladie professionnelle, à une rente égale à 30 % de la rémunération indiquée à l'article 4.

Art. 9

(article 6 du projet).

Lorsque l'accident ou la maladie professionnelle a causé le décès de la victime, chacun des enfants bénéficiaires d'allocations familiales d'orphelins a droit, jusqu'à dix-huit ans, à une rente temporaire égale à 15 % de la rémunération indiquée à l'article 4. Les allocations accordées à l'ensemble des enfants d'une même victime ne peuvent toutefois dépasser 45 % de cette rémunération.

En ce qui concerne les orphelins de père et mère, la rente est portée à 20 % pour chacun d'eux sans qu'elle puisse excéder 60 % pour l'ensemble de ceux-ci.

Art. 10

(article 7 du projet).

Lorsque l'accident ou la maladie professionnelle a causé le décès de la victime, il peut être accordé à des ayants droit autres que ceux qui sont indiqués aux articles 8 et 9, une rente viagère ou temporaire, aux conditions définies par les lois coordonnées sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail.

Art. 11

(articles 3, *partim*, et 19, alinéa 2, du projet).

Les rentes de conjoint survivant et d'orphelins accordées en vertu de la présente loi peuvent être cumulées avec les pensions de veuve et d'orphelins.

Art. 6

(artikel 4, §§ 1 en 2, van het ontwerp).

§ 1. Indien de getroffen zijn ambt behoudt, mag de rente niet hoger liggen dan 25 % van de bezoldiging op grond waarvan zij is vastgesteld.

§ 2. De getroffen die ongeschikt is bevonden om zijn ambt uit te oefenen maar die andere, met zijn gezondheidstoestand bestaande ambten kan vervullen, wordt op zijn verzoek, volgens de regelen en binnen de grenzen die de Koning bepaalt, weder te werk gesteld in een betrekking welke met zulk een ambt overeenkomt.

Die wedertewerkstelling kan echter niet geschieden dan met inachtneming van de voorwaarden, bepaald door het statuut van de getroffen en door het statuut van de ambtenaren die normaal tot het bekleeden van de betrekking geroepen zijn.

De wedertewerkgestelde getroffen behoudt het voordeel van de bezoldigingsregeling welke hij genoot toen het ongeval zich voordeed of de beroepsziekte werd vastgesteld. Zijn rente mag het in § 1 bepaalde percentage niet te boven gaan.

Art. 7

(artikel 4, §§ 3 en 4, van het ontwerp).

§ 1. Indien de getroffen zijn ambt neerlegt en een pensioen verkrijgt, kan de rente met het pensioen alleen worden gecumuleerd tot 100 % van de laatste bezoldiging, nadat deze in voorkomend geval is aangepast volgens de voor rust- en overlevingspensioenen geldende regelen.

Dat maximum kan tot méér dan 100 %, echter niet tot méér dan 150 %, worden opgevoerd voor invaliden wier toestand volstrekt de geregelde hulp van een andere persoon vergt.

De rente wordt in voorkomend geval tot het passend bedrag verminderd.

§ 2. De getroffen die zijn ambt neerlegt zonder recht op pensioen te hebben, geniet de totale in artikel 4 bepaalde rente.

B. — Renten in geval van overlijden.

Art. 8

(artikel 3, *partim*, en artikel 5 van het ontwerp).

Indien het ongeval of de beroepsziekte het overlijden van de getroffen tot gevolg heeft gehad, heeft de overlevende echtgenoot die niet uit de echt en ook niet van tafel en bed is gescheiden, recht op een rente, gelijk aan 30 % van de in artikel 4 bepaalde bezoldiging, mits het huwelijk gesloten was voordat het ongeval zich voordeed of voordat de beroepsziekte werd vastgesteld.

Art. 9

(artikel 6 van het ontwerp).

Indien het ongeval of de beroepsziekte het overlijden van de getroffen tot gevolg heeft gehad, heeft ieder van de kinderen die kinderbijslag voor wezen genieten, tot de leeftijd van achttien jaar recht op een tijdelijke rente die gelijk is aan 15 % van de in artikel 4 bepaalde bezoldiging. De bijslag die aan de gezamenlijke kinderen van éénzelfde getroffen is toegekend, mag echter niet hoger liggen dan 45 % van die bezoldiging.

Voor volle wezen wordt de rente voor ieder van hen op 20 % gebracht, met dien verstande dat zij voor al de wezen samen 60 % niet mag overschrijden.

Art. 10

(artikel 7 van het ontwerp).

Indien het ongeval of de beroepsziekte het overlijden van de getroffen tot gevolg heeft gehad, kan aan andere rechthebbenden dan de in de artikelen 8 en 9 genoemden een lijfrente of een tijdelijke rente worden toegekend onder de voorwaarden bepaald in de gecoördineerde wetten op het herstel van de schade uit arbeidsongevallen.

Art. 11

(de artikelen 3, *partim*, en 19, tweede lid, van het ontwerp).

De krachtens deze wet toegekende renten van overlevende echtgenoot en van wees kunnen met de weduwen- en wezenpensioenen worden gecumuleerd.

Toutefois, au cas où les ayants droit de la victime demandent l'application de la présente loi, ils ne peuvent bénéficier de l'article 8, alinéa 2, de l'arrêté royal n° 254 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins du personnel civil de l'État et du personnel assimilé.

C. — *Des règles communes aux deux espèces de rentes.*

Art. 12

(article 8 du projet).

La victime, le conjoint survivant, les ascendants peuvent demander que le tiers au plus de la valeur de la rente leur soit payé en capital. Le juge statuera au mieux de l'intérêt du demandeur.

Lorsque le degré de l'invalidité permanente n'atteint pas 10 %, la valeur de la rente viagère est payée en capital.

Le Roi fixe le mode d'évaluation de la rente en capital.

Art. 13

(article 10 du projet).

Les rentes sont augmentées ou diminuées conformément à la loi du 12 avril 1960 unifiant les divers régimes de liaison à l'indice des prix de détail. Le Roi détermine comment elles sont rattachées à l'indice 110.

CHAPITRE III.

De la responsabilité civile.

Art. 14

(article 13 du projet).

§ 1er (1). Indépendamment des droits découlant de la présente loi, l'action en responsabilité civile reste ouverte au profit de la victime ou de ses ayants droit, contre les membres du personnel qui ont provoqué intentionnellement l'accident ou la maladie.

Sous réserve de l'exception énoncée à l'alinéa 3, les dommages résultant d'accidents du travail, d'accidents survenus sur le chemin du travail ou de maladies professionnelles, ne donnent lieu, à charge des personnes morales et établissements visés à l'article 1er, au profit de la victime, membre de leur personnel, ou de ses ayants droit, qu'aux seules réparations déterminées par la présente loi.

Indépendamment de l'action résultant de la présente loi, la victime ou ses ayants droit conservent, contre les personnes responsables de l'accident ou de la maladie, le droit de réclamer, conformément aux règles du droit commun, la réparation du préjudice causé. Ce droit n'existe cependant au profit de la victime et de ses ayants droit contre une personne morale ou un établissement visé à l'article 1er au personnel duquel la victime appartient ou contre les autres membres de ce personnel que s'il s'agit d'un accident survenu sur le chemin du travail et dans les conditions fixées par le Roi.

Les dommages et intérêts ne peuvent être cumulés avec les réparations résultant de la présente loi.

En cas de responsabilité totale du tiers, les personnes morales et établissements visés à l'article 1er restent cependant tenus du paiement des réparations légales dans la mesure où, par suite d'insolvabilité, le tiers ne paie pas les indemnités dues pour dommages matériels selon le droit commun.

En cas de responsabilité partielle du tiers, les personnes morales et établissements visés à l'article 1er restent tenus du paiement :

1° de la fraction des réparations légales qui correspond à la part de responsabilité qui n'est pas mise à charge du tiers;

2° et dans la mesure de l'insolvabilité du tiers, du surplus des réparations légales.

En aucun cas, les sommes versées à la victime ou aux ayants droit ne peuvent être inférieures au montant des indemnités forfaitaires.

(1) Le texte proposé doit éventuellement être complété en tenant compte de la première observation formulée au sujet de l'article 13 du projet.

Ingeval de rechthebbenden van de getroffene om toepassing van deze wet verzoeken, komen zij echter niet in aanmerking voor artikel 8, tweede lid, van het koninklijk besluit n° 254 van 12 maart 1936 waarbij eenheid wordt gebracht in het regime van de pensioenen der weduwen en wezen van het burgerlijk staatspersoneel en het daarmee gelijkgesteld personeel.

C. — *Regelen gemeen aan beide soorten van renten.*

Art. 12

(artikel 8 van het ontwerp).

De getroffene, de overlevende echtgenoot, de ascendenten kunnen vragen dat ten hoogste een derde van de waarde van de rente hun als kapitaal wordt uitbetaald. De rechter doet uitspraak ten beste van de belangen van de aanvrager.

Is er geen 10 % blijvende invaliditeit bereikt, dan wordt de waarde van de lijfrente als kapitaal uitbetaald.

De Koning bepaalt de wijze waarop de rente in kapitaal wordt omgerekend.

Art. 13

(artikel 10 van het ontwerp).

De renten worden vermeerderd of verminderd overeenkomstig de wet van 12 april 1960 tot eenmaking van de verschillende stelsels van koppeling aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen. De Koning bepaalt hoe zij aan het indexcijfer 110 worden gekoppeld.

HOOFDSTUK III.

Burgerlijke aansprakelijkheid.

Art. 14

(artikel 13 van het ontwerp).

§ 1 (1). Afgezien van de rechten die uit deze wet ontstaan, blijven de getroffene of zijn rechthebbenden beschikken over een vordering tot burgerlijke aansprakelijkheid tegen de leden van het personeel, die het ongeval of de ziekte opzettelijk hebben veroorzaakt.

Behoudens de in het derde lid bepaalde uitzondering, geeft de schade uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de wet naar of van het werk of uit beroepsziekten, ten bezware van de in artikel 1 bedoelde rechtspersonen en inrichtingen en ten voordele van de getroffene, die tot hun personeel behoort of van zijn rechthebbenden, alleen aanleiding tot het herstel als bepaald bij deze wet.

Afgezien van de vordering op grond van deze wet, behouden de getroffene of zijn rechthebbenden het recht om, overeenkomstig de gemeenrechtelijke regelen, van diegenen die voor het ongeval of de ziekte aansprakelijk zijn, herstel van het toegebrachte nadeel te eisen. Tegen een in artikel 1 bedoelde rechtspersoon of inrichting tot wier personeel de getroffene behoort of tegen de andere leden van dat personeel hebben de getroffene en zijn rechthebbenden dat recht echter alleen wanneer het om een ongeval op de weg naar of van het werk gaat en onder de voorwaarden door de Koning bepaald.

Schadeloosstelling kan niet met herstel ingevolge deze wet worden gecumuleerd.

Is de derde geheel aansprakelijk, dan blijven de in artikel 1 bedoelde rechtspersonen en inrichtingen toch gehouden tot betaling van het wettelijk herstel in zover de derde wegens insolventie de naar het gemeene recht voor stoffelijke schade verschuldigde vergoedingen niet betaalt.

Is de derde ten dele aansprakelijk, dan blijven de in artikel 1 bedoelde rechtspersonen en inrichtingen gehouden tot betaling :

1° van het deel van het wettelijk herstel dat overeenkomt met het aandeel in de aansprakelijkheid dat de derde niet is aangerekend;

2° en in zover de derde insolvent is, van het overige van het wettelijk herstel.

In geen geval mogen de aan de getroffene of zijn rechthebbenden uitgekeerde sommen lager liggen dan het bedrag van de forfaitaire vergoedingen.

(1) De voorgestelde tekst moet eventueel worden aangevuld met inachtneming van de eerste opmerking bij artikel 13 van het ontwerp.

§ 2. L'application des dispositions de la présente loi implique de plein droit, subrogation au profit du Trésor, des provinces, des communes ou des organismes et établissements qui supportent la charge de la rente, dans tous les droits, actions et moyens généralement quelconques que la victime ou ses ayants droit seraient en droit de faire valoir contre des tiers en raison de l'accident ou de la maladie professionnelle dont réparation est prévue, et ce, exclusivement, à concurrence du montant des rentes et des autres indemnités prévues par la présente loi.

CHAPITRE IV.

Dispositions générales.

Art. 15

(article 9 du projet).

Les rentes et autres indemnités établies par la présente loi ne sont point dues lorsque l'accident ou la maladie a été intentionnellement provoqué par la victime.

Aucune rente ni aucune indemnité n'est due à celui des ayants droit qui a intentionnellement provoqué l'accident ou la maladie.

Art. 16

(article 16, alinéa 1er, du projet).

..... (voir avis)

Art. 17.

(Voir observation faite *in fine* de l'avis.)

Art. 18

(article 11 du projet).

Les indemnités dues en vertu de la présente loi aux victimes ou à leurs ayants droit ne sont cessibles ni saisissables que pour cause d'obligation alimentaire légale.

Art. 19

(article 17 du projet).

Le juge de paix du canton où l'accident s'est produit est seul compétent pour connaître de toutes les contestations relatives à l'application de la présente loi, y compris celles qui concernent la fixation du pourcentage de l'invalidité permanente. Il statue en dernier ressort jusqu'à la valeur de 2 000 francs et en premier ressort à quelque valeur que la demande puisse s'élever.

Toutefois, le juge de paix du canton où est située la résidence administrative de la victime est compétent lorsque l'accident est survenu à l'étranger ou lorsqu'il s'agit d'une maladie professionnelle.

Art. 20

(article 15, alinéa 1er, du projet).

L'action en paiement des indemnités prévues par la présente loi se prescrit par trois ans.

CHAPITRE V.

Dispositions modificatives et dispositions transitoires.

Art. 21

(article 18 du projet).

L'article 5 de la loi générale du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 5. Aura droit à une pension, quels que soient son âge et la durée de ses services, tout magistrat, fonctionnaire ou employé qui, par suite d'accident du travail, d'accident survenu sur le chemin du travail ou de maladie professionnelle, aura été mis hors d'état de continuer ses fonctions et de les reprendre ultérieurement. »

Art. 22

(article nouveau).

§ 1er. L'article 1er, alinéa 2, de l'arrêté royal n° 254, du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins du personnel civil de l'Etat et du personnel assimilé est remplacé par la disposition suivante :

« Toutefois le droit à la pension de survie est acquis, quelle que soit la durée de service et du mariage, si le décès de l'époux a été causé

§ 2. Toepassing van het bepaalde in deze wet brengt van rechtswege mede, dat de Schatkist, de provincies, de gemeenten of de instellingen en inrichtingen die de last van de rente dragen, in alle rechten, vorderingen en rechtsmiddelen treden welke de getroffene of zijn rechthebbenden tegen derden mochten kunnen doen gelden wegens het ongeval of de beroepsziekte waarvoor herstel is bepaald, en zulks alleen tot het bedrag van de renten en andere vergoedingen door deze wet bepaald.

HOOFDSTUK IV.

Algemene bepalingen.

Art. 15

(artikel 9 van het ontwerp).

De renten en andere vergoedingen door deze wet bepaald, zijn niet verschuldigd als de getroffene het ongeval of de beroepsziekte opzettelijk heeft veroorzaakt.

Geen rente of vergoeding is verschuldigd aan die rechthebbende, die het ongeval of de ziekte opzettelijk heeft veroorzaakt.

Art. 16

(artikel 16, eerste lid, van het ontwerp).

..... (zie advies)

Art. 17.

(Zie opmerking aan het eind van het advies.)

Art. 18

(artikel 11 van het ontwerp).

De krachtens deze wet aan de getroffenen of hun rechthebbenden verschuldigde vergoedingen zijn niet voor overdracht of beslag vatbaar dan wegens de wettelijke onderhoudsverplichting.

Art. 19

(artikel 17 van het ontwerp).

Alleen de vrederechter van het kanton waar het ongeval zich heeft voorgedaan, is bevoegd om kennis te nemen van alle geschillen met betrekking tot de toepassing van deze wet, ook van die over de vaststelling van het percentage aan blijvende invaliditeit. Hij doet uitspraak in laatste aanleg tot 2 000 frank, en in eerste aanleg ongeacht het bedrag van de eis.

Wanneer het ongeval zich in het buitenland heeft voorgedaan of wanneer het om een beroepsziekte gaat, is echter de vrederechter van het kanton waar de getroffene zijn administratieve standplaats heeft, bevoegd.

Art. 20

(artikel 15, eerste lid, van het ontwerp).

De vordering tot betaling van de bij deze wet bepaalde vergoedingen verjaart na verloop van drie jaar.

HOOFDSTUK V.

Wijzigings- en overgangsbepalingen.

Art. 21

(artikel 18 van het ontwerp).

Artikel 5 van de algemene wet van 21 juli 1844 betreffende de burgerlijke en kerkelijke pensioenen wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 5. — Op een pensioen, ongeacht zijn leeftijd en de duur van zijn diensten, is gerechtigd ieder magistraat, ambtenaar of bediende die wegens een arbeidsongeval, een ongeval op de weg naar of van het werk of een beroepsziekte niet in staat is zijn ambt verder uit te oefenen of het later weder op te nemen. »

Art. 22

(nieuw).

§ 1. Artikel 1, tweede lid, van het koninklijk besluit n° 254 van 12 maart 1936 waarbij eenheid wordt gebracht in het regime van de pensioenen der weduwen en wezen van het burgerlijk staatspersoneel en het daarmee gelijkgesteld personeel, wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Het recht op overlevingspensioen is echter verkregen, ongeacht de duur van de diensten en van het huwelijk, als het overlijden van de

par un accident du travail, un accident survenu sur le chemin du travail ou une maladie professionnelle. »

§ 2. L'article 8, alinéa 2, du même arrêté est remplacé par la disposition suivante :

« Lorsque le décès de l'époux a été causé par un accident du travail, un accident survenu sur le chemin du travail ou une maladie professionnelle, la pension est calculée sur la base du dernier traitement à raison de 33 % pour les vingt premières années ou pour toutes les années si leur nombre total est inférieur à vingt, et de 1 % supplémentaire pour chacune des années au-delà de vingt. »

Art. 23

(article 1er, § 2, du projet).

Sans préjudice des droits acquis aux rentes et aux autres indemnités, les membres d'un personnel auquel un arrêté royal aura rendu applicable le régime institué par la présente loi, ainsi que leurs ayants droit, cesseront à partir de l'entrée en vigueur de cet arrêté royal, de bénéficier des dispositions légales relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles.

Art. 24

(article 14, § 1er, du projet).

Les membres (et anciens membres) d'un personnel auquel un arrêté royal aura rendu applicable le régime institué par la présente loi, ainsi que leurs ayants droit, pourront obtenir la révision, à partir du 1er janvier 1965, de leur rémunération ou de leur pension en vue de mettre fin à la déduction d'une rente pour accident du travail.

Art. 25

(articles 14, § 2, 15, alinéa 2, et 16, alinéa 2, du projet).

§ 1er. Les membres (et anciens membres) d'un personnel auquel un arrêté royal aura rendu applicable le régime institué par la présente loi, ainsi que leurs ayants droit, pourront demander à bénéficier de ce régime pour les accidents du travail ou les accidents sur le chemin du travail survenus depuis le 1er janvier 1955, ou des maladies professionnelles constatées depuis cette date.

Si la victime est atteinte d'une invalidité d'au moins 30 % ou est décédée, la victime ou ses ayants droit pourront demander à bénéficier de ce régime pour des accidents survenus ou des maladies professionnelles constatées avant le 1er janvier 1955.

Pour l'application du présent paragraphe, les demandes ne peuvent invoquer la présomption établie par l'article 2, alinéa 1er.

§ 2. Les rentes obtenues en vertu du § 1er ne sont accordées qu'avec effet au 1er janvier 1965.

§ 3. Les actions en paiement des indemnités prévues par le présent article se prescrivent par trois ans à partir de la date de l'entrée en vigueur de l'arrêté royal visé au § 1er.

Art. 26

(article 20 du projet, *partim*).

Les membres (et anciens membres) d'un personnel auquel un arrêté royal aura rendu applicable le régime institué par la présente loi, ainsi que leurs ayants droit, pourront demander à bénéficier intégralement de ce régime pour les accidents du travail ou les accidents sur le chemin du travail survenus depuis le 1er janvier 1965 ou les maladies professionnelles constatées depuis cette date.

Cette demande implique renonciation au bénéfice des dispositions légales relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles.

Art. 27

(article 20 du projet, *partim*).

La présente loi entre en vigueur le jour de sa parution au *Moniteur belge*.

La chambre était composée de
MM. :

J. SUETENS, *premier président*;
G. HOLOYE, *conseiller d'Etat*;

echtgenoot het gevolg is geweest van een arbeidsongeval, een ongeval op de weg naar of van het werk of een beroepsziekte. »

§ 2. Artikel 8, tweede lid, van hetzelfde besluit wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Indien het overlijden van de echtgenoot het gevolg is geweest van een arbeidsongeval, een ongeval op de weg naar of van het werk of een beroepsziekte, wordt het pensioen berekend op grond van de laatste wedde naar rata van 33 % voor de eerste twintig jaren of voor alle jaren als er samen minder dan twintig zijn, en van 1 % méér voor ieder jaar boven twintig. »

Art. 23

(artikel 1, § 2, van het ontwerp).

Onverminderd de verkregen rechten op renten en andere vergoedingen, komen noch de leden van een personeel waarop een koninklijk besluit de bij deze wet ingestelde regeling toepasselijk heeft verklaard, noch hun rechthebbenden, vanaf de inwerkingtreding van dat koninklijk besluit nog langer in aanmerking voor de wetsbepalingen inzake herstel van schade uit arbeidsongevallen, ongevallen op de weg naar of van het werk en beroepsziekten.

Art. 24

(artikel 14, § 1, van het ontwerp).

De leden (en gewezen leden) van een personeel waarop een koninklijk besluit de bij deze wet ingestelde regeling toepasselijk heeft verklaard, alsook hun rechthebbenden kunnen, van 1 januari 1965 af, bekomen dat hun bezoldiging of pensioen wordt herzien opdat aan de afhouding van een arbeidsongevallenrente een einde wordt gemaakt.

Art. 25

(de artikelen 14, § 2, 15, tweede lid, en 16, tweede lid, van het ontwerp).

§ 1. De leden (en gewezen leden) van een personeel waarop een koninklijk besluit de bij deze wet ingestelde regeling toepasselijk heeft verklaard, alsook hun rechthebbenden kunnen vragen, dat zij voor die regeling in aanmerking komen wegens arbeidsongevallen of ongevallen op de weg naar of van het werk die zich sedert 1 januari 1955 hebben voorgedaan of wegens beroepsziekten die sedert die datum zijn vastgesteld.

Is de getroffene voor ten minste 30 % invalide of is hij overleden, dan kunnen de getroffene of zijn rechthebbenden vragen om voor die regeling in aanmerking te komen wegens ongevallen die zich hebben voorgedaan of beroepsziekten die zijn vastgesteld vóór 1 januari 1955.

Voor de toepassing van deze paragraaf kunnen de aanvragers zich niet beroepen op het vermoeden gevestigd in artikel 2, eerste lid.

§ 2. Renten verkregen ingevolge § 1 worden eerst met uitwerking op 1 januari 1965 toegekend.

§ 3. Vorderingen tot uitbetaling van de bij dit artikel bepaalde vergoedingen verjaren na verloop van drie jaar te rekenen van de inwerkingtreding van het in § 1 bedoelde koninklijk besluit.

Art. 26

(artikel 20 van het ontwerp, *partim*).

De leden (en gewezen leden) van een personeel waarop een koninklijk besluit de bij deze wet ingestelde regeling toepasselijk heeft verklaard, alsook hun rechthebbenden kunnen vragen, dat zij voor geheel die regeling in aanmerking komen wegens arbeidsongevallen of ongevallen op de weg naar of van het werk die zich sedert 1 januari 1965 hebben voorgedaan of wegens beroepsziekten die sedert die datum zijn vastgesteld.

Die aanvraag brengt mede, dat afgezien wordt van het voordeel van de wetsbepalingen inzake herstel van schade uit arbeidsongevallen, ongevallen op de weg naar of van het werk of beroepsziekten.

Art. 27

(artikel 20 van het ontwerp, *partim*).

Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het *Belgisch Staatsblad* is bekendgemaakt.

De kamer was samengesteld uit
de HH. :

J. SUETENS, *eerste voorzitter*;
G. HOLOYE, *Staatsraad*;

J. MASQUELIN, *conseiller d'Etat*;
J. ROLAND, *assesseur de la section de législation*;
R. PIRSON, *assesseur de la section de législation*;
G. DE LEUZE, *greffier adjoint, greffier*.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. J. SUETENS. Le rapport a été présenté par MM. Ch. HUBERLANT, auditeur, J. LIGOT et O. DE LEYE, substitués.

Le Greffier,
(s.) G. DE LEUZE.

Le Président,
(s.) J. SUETENS.

Pour expédition délivrée au Ministre, Adjoint aux Finances.

Le 24 mars 1965.

Le Greffier du Conseil d'Etat,

J. MASQUELIN, *Staatsraad*;
J. ROLAND, *bijzitter van de afdeling wetgeving*;
R. PIRSON, *bijzitter van de afdeling wetgeving*;
G. DE LEUZE, *adjunct-greffier, greffier*.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. J. SUETENS. Het verslag werd uitgebracht door de HH. Ch. HUBERLANT, auditeur, J. LIGOT en O. DE LEYE, substituuten.

De Griffier,
(get.) G. DE LEUZE.

De Voorzitter,
(get.) J. SUETENS.

Voor uitgifte afgeleverd aan de Minister, Adjunct voor Financiën.

De 24e maart 1965.

De Griffier van de Raad van State,

R. DECKMYN.

PROJET DE LOI

BAUDOUIN, ROI DES BELGES,

A tous, présents et à venir, SALUT.

Vu la loi du 23 décembre 1946, portant création d'un Conseil d'Etat, notamment l'article 45;

Sur la proposition de Notre Ministre des Finances, de Notre Ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique et de Notre Ministre, Adjoint aux Finances,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÊTONS :

Notre Ministre de l'Intérieur et de la Fonction publique et Notre Ministre, Adjoint aux Finances, sont chargés de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

CHAPITRE I.

Objet et champ d'application de la loi.

Article premier.

Le régime institué par la présente loi pour la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail, et des maladies professionnelles peut, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, être rendu applicable par le Roi, aux conditions et dans les limites qu'il fixe, aux membres du personnel définitif, stagiaire, temporaire ou auxiliaire, même engagés par contrat de louage de services, qui appartiennent :

1° aux administrations et aux autres services de l'Etat, y compris le pouvoir judiciaire et les établissements d'enseignement;

2° aux organismes d'intérêt public;

3° aux provinces, aux communes, aux associations de communes et aux établissements subordonnés aux provinces et aux communes;

4° aux établissements d'enseignement subventionnés.

Toutefois, les militaires et les personnes assimilées aux militaires restent régis par les lois sur les pensions de réparation, coordonnées le 5 octobre 1948.

WETSONTWERP

BOUDEWIJN, KONING DER BELGEN.

Aan allen die nu zijn en hierna wezen zullen, ONZE GROET.

Gelet op de wet van 23 december 1946, houdende oprichting van een Raad van State, inzonderheid op artikel 45;

Op de voordracht van Onze Minister van Financiën, van Onze Minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt en van Onze Minister, Adjunct voor Financiën,

HEBBEN WIJ BESLOTEN EN BESLUITEN WIJ :

Onze Minister van Binnenlandse Zaken en van het Openbaar Ambt en Onze Minister, Adjunct voor Financiën, zijn gelast in Onze naam bij de Wetgevende Kamers het ontwerp van wet in te dienen, waarvan de tekst volgt :

HOOFDSTUK I.

Doel en werkingssfeer van de wet.

Eerste artikel.

De bij deze wet vastgestelde regeling voor het herstel van schade uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de weg naar of van het werk en uit beroepsziekten kan door de Koning, bij een in Ministerraad overlegd besluit, onder de voorwaarden en binnen de perken die Hij bepaalt, toepasselijk worden verklaard op de leden van het vast, stagedoend, tijdelijk of hulppersoneel zelfs al zijn zij onder arbeids-overeenkomst aangeworven, die behoren tot :

1° de rijksbesturen en andere rijksdiensten, met inbegrip van de rechterlijke macht en de onderwijsinstellingen;

2° de instellingen van openbaar nut;

3° de provincies, de gemeenten, de verenigingen van gemeenten en de instellingen die aan de provincies en de gemeenten ondergeschikt zijn;

4° de gesubsidieerde onderwijsinstellingen.

Voor militairen en daarmee gelijkgestellten blijven de op 5 oktober 1948 gecoördineerde wetten op de vergoedingspensiões gelden.

Art. 2.

On entend par accident du travail, l'accident survenu dans le cours et par le fait de l'exercice des fonctions. L'accident survenu dans le cours de l'exercice des fonctions est présumé, jusqu'à preuve du contraire, survenu par le fait de l'exercice des fonctions.

On entend par accident survenu sur le chemin du travail, l'accident qui réunit les conditions requises pour avoir ce caractère au sens de la législation sur la réparation des dommages résultant des accidents survenus sur le chemin du travail.

On entend par maladies professionnelles, celles qui sont reconnues comme telles en exécution de la législation relative à la réparation des dommages causés par les maladies professionnelles.

CHAPITRE II.

Des indemnités.

Section I. — *Des diverses indemnités.*

Art. 3.

Il est accordé selon les modalités fixées par l'article 1er :

1° à la victime d'un accident du travail, d'un accident survenu sur le chemin du travail, ou d'une maladie professionnelle :

a) une indemnité de remboursement des frais médicaux, chirurgicaux, pharmaceutiques, hospitaliers, de prothèse et d'orthopédie;

b) une rente en cas d'invalidité permanente;

2° aux ayants droit d'une victime décédée :

a) une indemnité pour frais funéraires;

b) une rente de conjoint survivant, d'orphelin ou d'ayant droit à un autre titre.

Section II. — *Des rentes.*A. — *Des rentes en cas d'invalidité permanente.*

Art. 4.

La rente pour invalidité permanente est établie sur base de la rémunération annuelle à laquelle la victime a droit au moment de l'accident ou de la constatation de la maladie professionnelle. Elle est proportionnelle au pourcentage de l'invalidité permanente reconnue à la victime.

En ce qui concerne les invalides dont l'état nécessite absolument et normalement l'assistance d'une autre personne, la rente peut être fixée à plus de 100 % sans toutefois pouvoir dépasser 150 % de la rémunération de base établie par l'alinéa 1er.

Sans préjudice de l'article 19, le Roi établit les modalités de détermination de l'invalidité.

Art. 5.

La rente peut être cumulée avec la rémunération. Elle peut être cumulée avec la pension; toutefois, au cas où la victime demande l'application de la présente loi, elle ne peut bénéficier de l'article 9 de la loi générale du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques.

Art. 2.

Onder arbeidsongeval wordt verstaan het ongeval dat zich tijdens en door de uitoefening van het ambt heeft voorgedaan. Het ongeval dat zich tijdens de uitoefening van het ambt heeft voorgedaan, wordt, tot het tegendeel is bewezen, geacht door de uitoefening van het ambt te zijn overkomen.

Onder ongeval op de weg naar en van het werk wordt verstaan het ongeval dat voldoet aan de vereisten om er een te zijn in de zin van de wetgeving op het herstel van de schade uit ongevallen op de weg naar en van het werk.

Onder beroepsziekten worden verstaan de ziekten die als zodanig zijn aangemerkt ter uitvoering van de wetgeving op het herstel van de schade veroorzaakt door beroepsziekten.

HOOFDSTUK II.

Vergoedingen.

Afdeling I. — *Diverse vergoedingen.*

Art. 3.

Toegekend wordt, volgens de in artikel 1 bepaalde regelen :

1° aan degene die getroffen is door een arbeidsongeval, een ongeval op de weg naar en van het werk of een beroepsziekte :

a) een vergoeding tot terugbetaling van de kosten voor dokter, chirurg, apotheker, verpleging, prothese en orthopedie;

b) een rente in geval van blijvende invaliditeit;

2° aan de rechthebbenden van een overleden getroffene :

a) een vergoeding voor begrafeniskosten;

b) een rente van overlevende echtgenoot, wees of recht-hebbende in een andere hoedanigheid.

Afdeling II. — *Renten.*A. — *Renten in geval van blijvende invaliditeit.*

Art. 4.

De rente wegens blijvende invaliditeit wordt vastgesteld op grond van de jaarlijkse bezoldiging waarop de getroffene recht heeft op het tijdstip dat het ongeval zich heeft voorgedaan of de beroepsziekte is vastgesteld. Zij is evenredig met het aan de getroffene toegekende percentage aan blijvende invaliditeit.

Voor invaliden wier toestand volstrekt de geregelde hulp van een derde persoon vergt, kan de rente worden bepaald op meer dan 100 %, maar nooit op meer dan 150 % van de in het eerste lid bepaalde basisbezoldiging.

Onverminderd artikel 19 stelt de Koning de nadere regelen voor het bepalen van de invaliditeit vast.

Art. 5.

De rente kan met de bezoldiging worden gecumuleerd. Zij kan met het pensioen worden gecumuleerd; de getroffene echter, die om toepassing van deze wet verzoekt kan niet in aanmerking komen voor artikel 9 van de algemene wet van 21 juli 1844 op de burgerlijke en kerkelijke pensioenen.

Art. 6.

§ 1. Aussi longtemps que la victime conserve l'exercice de fonctions, la rente ne peut dépasser 25 % de la rémunération sur base de laquelle elle est établie.

§ 2. Lorsque la victime est reconnue inapte à l'exercice de ses fonctions mais peut en exercer d'autres qui sont compatibles avec son état de santé, elle est, à sa demande, réaffectée selon les modalités et dans les limites fixées par le Roi à un emploi correspondant à de telles fonctions.

Cette réaffectation ne peut toutefois s'opérer que dans le respect des conditions imposées par le statut de la victime et par le statut des agents normalement appelés à occuper l'emploi.

Lorsque la victime est réaffectée, elle conserve le bénéfice du régime pécuniaire dont elle jouissait lors de l'accident ou de la constatation de la maladie professionnelle.

Art. 7.

§ 1er. Lorsque la victime cesse ses fonctions et obtient une pension, la rente ne peut être cumulée avec la pension que jusqu'à concurrence de 100 % de la dernière rémunération, le cas échéant adaptée selon les règles applicables aux pensions de retraite et de survie.

Ce maximum peut être porté à plus de 100 % sans pouvoir excéder 150 %, en ce qui concerne les invalides dont l'état nécessite absolument et normalement l'assistance d'une autre personne.

Le cas échéant, la rente est réduite à due concurrence.

§ 2. Lorsque la victime cesse ses fonctions sans avoir droit à une pension, elle bénéficie de la totalité de la rente déterminée par l'article 4.

B. — *Des rentes en cas de décès.*

Art. 8.

Lorsque l'accident ou la maladie professionnelle a causé le décès de la victime, le conjoint survivant non divorcé ni séparé de corps a droit, à condition que le mariage soit antérieur à l'accident ou à la constatation de la maladie professionnelle, à une rente égale à 30 % de la rémunération indiquée à l'article 4.

Art. 9.

Lorsque l'accident ou la maladie professionnelle a causé le décès de la victime, chacun des enfants bénéficiaires d'allocations familiales d'orphelins a droit, jusqu'à dix-huit ans, à une rente temporaire égale à 15 % de la rémunération indiquée à l'article 4. Les allocations accordées à l'ensemble des enfants d'une même victime ne peuvent toutefois dépasser 45 % de cette rémunération.

En ce qui concerne les orphelins de père et mère, la rente est portée à 20 % pour chacun d'eux sans qu'elle puisse excéder 60 % pour l'ensemble de ceux-ci.

Art. 6.

§ 1. Zo lang de getroffene de uitoefening van ambten behoudt, mag de rente niet hoger liggen dan 25 %, van de bezoldiging op grond waarvan zij is vastgesteld.

§ 2. De getroffene die ongeschikt is bevonden om zijn ambt uit te oefenen maar die andere, met zijn gezondheidstoestand bestaانبare ambten kan vervullen, wordt op zijn verzoek, volgens de regelen en binnen de grenzen die de Koning bepaalt, weder te werk gesteld in een betrekking welke met zulk een ambt overeenkomt.

Die wedertewerkstelling kan echter niet geschieden dan met inachtneming van de voorwaarden, bepaald door het statuut van de getroffene en door het statuut van de ambtenaren die normaal tot het bekleden van de betrekking geroepen zijn.

De wedertewerkgestelde getroffene behoudt het voordeel van de bezoldigingsregeling welke hij genoot toen het ongeval zich voordeed of de beroepsziekte werd vastgesteld.

Art. 7.

§ 1. Indien de getroffene zijn ambt neerlegt en een pensioen verkrijgt, kan de rente met het pensioen alleen worden gecumuleerd tot 100 % van de laatste bezoldiging, nadat deze in voorkomend geval is aangepast volgens de voor rusten overlevingspensioenen geldende regelen.

Dat maximum kan tot méér dan 100 %, echter niet tot méér dan 150 %, worden opgevoerd voor invaliden wier toestand volstrekt de geregelde hulp van een andere persoon vergt.

De rente wordt in voorkomend geval tot het passend bedrag verminderd.

§ 2. De getroffene die zijn ambt neerlegt zonder recht op pensioen te hebben, geniet de totale in artikel 4 bepaalde rente.

B. — *Renten in geval van overlijden.*

Art. 8.

Indien het ongeval of de beroepsziekte het overlijden van de getroffene tot gevolg heeft gehad, heeft de overlevende echtgenoot die niet uit de echt en ook niet van tafel en bed is gescheiden, recht op een rente, gelijk aan 30 % van de in artikel 4 bepaalde bezoldiging, mits het huwelijk gesloten was voordat het ongeval zich voordeed of voordat de beroepsziekte werd vastgesteld.

Art. 9.

Indien het ongeval of de beroepsziekte het overlijden van de getroffene tot gevolg heeft gehad, heeft ieder van de kinderen die kinderbijslag voor wezen genieten, tot de leeftijd van achttien jaar recht op een tijdelijke rente die gelijk is aan 15 % van de in artikel 4 bepaalde bezoldiging. De bijslag die aan de gezamenlijke kinderen van éénzelfde getroffene is toegekend, mag echter niet hoger liggen dan 45 % van die bezoldiging.

Voor volle wezen wordt de rente voor ieder van hen op 20 % gebracht met dien verstande dat zij voor al de wezen samen 60 % niet mag overschrijden.

Art. 10.

Lorsque l'accident ou la maladie professionnelle a causé le décès de la victime, il peut être accordé à des ayants droit autres que ceux qui sont indiqués aux articles 8 et 9, une rente viagère ou temporaire, aux conditions définies par les lois coordonnées sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail.

Art. 11.

Les rentes de conjoint survivant et d'orphelins accordées en vertu de la présente loi peuvent être cumulées avec les pensions de veuve et d'orphelins.

Toutefois, au cas où les ayants droit de la victime demandent l'application de la présente loi, ils ne peuvent bénéficier de l'article 8, alinéa 2, de l'arrêté royal n° 254 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins du personnel civil de l'État et du personnel assimilé.

C. — *Des règles communes aux deux espèces de rentes.*

Art. 12.

À la demande de la victime, du conjoint survivant ou des ascendants le tiers au plus de la valeur de la rente est payé en capital.

Lorsque le degré de l'invalidité permanente n'atteint pas 10 %, la valeur de la rente viagère est payée en capital.

Art. 13.

Les rentes sont augmentées ou diminuées conformément à la loi du 12 avril 1960 unifiant les divers régimes de la liaison à l'indice des prix de détail. Le Roi détermine comment elles sont rattachées à l'indice 110.

CHAPITRE III.

De la responsabilité civile.

Art. 14.

§ 1er. Indépendamment des droits découlant de la présente loi, l'action en responsabilité civile reste ouverte au profit de la victime ou de ses ayants droit, contre les membres du personnel qui ont provoqué intentionnellement l'accident ou la maladie.

Sous réserve de l'exception énoncée à l'alinéa 3, les dommages résultant d'accidents du travail, d'accidents survenus sur le chemin du travail ou de maladies professionnelles, ne donnent lieu, à charge des personnes morales et établissements visés à l'article 1er, au profit de la victime, membre de leur personnel, ou de ses ayants droit, qu'aux seules réparations déterminées par la présente loi.

Indépendamment de l'action résultant de la présente loi, la victime ou ses ayants droit conservent contre les personnes responsables de l'accident ou de la maladie, le droit de réclamer, conformément aux règles du droit commun, la réparation du préjudice causé. Ce droit n'existe cependant au profit de la victime et de ses ayants droit contre une personne morale ou un établissement visé à l'article 1er au

Art. 10.

Indien het ongeval of de beroepsziekte het overlijden van de getroffene tot gevolg heeft gehad, kan aan andere rechthebbenden dan de in de artikelen 8 en 9 genoemden een lijfrente of een tijdelijke rente worden toegekend onder de voorwaarden bepaald in de gecoördineerde wetten op het herstel van de schade uit arbeidsongevallen.

Art. 11.

De krachtens deze wet toegekende renten van overlevende echtgenoot en van wees kunnen met de weduwen- en wezenpensioenen worden gecumuleerd.

Ingeval de rechthebbenden van de getroffene om toepassing van deze wet verzoeken, komen zij echter niet in aanmerking voor artikel 8, tweede lid, van het koninklijk besluit n° 254 van 12 maart 1936 waarbij eenheid wordt gebracht in het regime van de pensioenen der weduwen en wezen van het burgerlijk staatspersoneel en het daarmee gelijkgesteld personeel.

C. — *Regelen gemeen aan beide soorten van renten.*

Art. 12.

Op aanvraag van de getroffene, de overlevende echtgenoot, de ascendenten wordt ten hoogste een derde van de waarde van de rente als kapitaal uitbetaald.

Is er geen 10 % blijvende invaliditeit bereikt, dan wordt de waarde van de lijfrente als kapitaal uitbetaald.

Art. 13.

De renten worden vermeerderd of verminderd overeenkomstig de wet, van 12 april 1960 tot eenmaking van de verschillende stelsels van koppeling aan het indexcijfer der kleinhandelsprijzen. De Koning bepaalt hoe zij aan het indexcijfer 110 worden gekoppeld.

HOOFDSTUK III.

Burgerlijke aansprakelijkheid.

Art. 14.

§ 1. Afgezien van de rechten die uit deze wet ontstaan, blijven de getroffene of zijn rechthebbenden beschikken over een vordering tot burgerlijke aansprakelijkheid tegen de leden van het personeel, die het ongeval of de ziekte opzettelijk hebben veroorzaakt.

Behoudens de in het derde lid bepaalde uitzondering, geeft de schade uit arbeidsongevallen, uit ongevallen op de weg naar of van het werk of uit beroepsziekten, ten bezware van de in artikel 1 bedoelde rechtspersonen en inrichtingen en ten voordele van de getroffene, die tot hun personeel behoort of van zijn rechthebbenden, alleen aanleiding tot het herstel als bepaald bij deze wet.

Afgezien van de vordering op grond van deze wet, behouden de getroffene of zijn rechthebbenden het recht om, overeenkomstig de gemeenrechtelijke regelen, van diegenen die voor het ongeval of de ziekte aansprakelijk zijn, herstel van het toegebrachte nadeel te eisen. Tegen een in artikel 1 bedoelde rechtspersoon of inrichting tot wier personeel de getroffene behoort of tegen de andere leden van dat perso-

personnel duquel la victime appartient ou contre les autres membres de ce personnel que s'il s'agit d'un accident survenu sur le chemin du travail et dans les conditions fixées par le Roi.

Les dommages et intérêts ne peuvent être cumulés avec les réparations résultant de la présente loi.

En cas de responsabilité totale du tiers, les personnes morales et établissements visés à l'article 1er restent cependant tenus du paiement des réparations légales dans la mesure où, par suite d'insolvabilité, le tiers ne paie pas les indemnités dues pour dommages matériels selon le droit commun.

En cas de responsabilité partielle du tiers, les personnes morales et établissements visés à l'article 1er restent tenus du paiement :

1° de la fraction des réparations légales qui correspond à la part de responsabilité qui n'est pas mise à charge du tiers;

2° et dans la mesure de l'insolvabilité du tiers, du surplus des réparations légales.

En aucun cas, les sommes versées à la victime ou aux ayants droit ne peuvent être inférieures au montant des indemnités forfaitaires.

§ 2. L'application des dispositions de la présente loi implique de plein droit, subrogation au profit du Trésor, des provinces, des communes ou des organismes et établissements qui supportent la charge de la rente dans tous les droits, actions et moyens généralement quelconques que la victime ou ses ayants droit seraient en droit de faire valoir contre des tiers en raison de l'accident ou de la maladie professionnelle dont réparation est prévue, et ce, exclusivement, à concurrence du montant des rentes et des autres indemnités prévues par la présente loi.

CHAPITRE IV.

Dispositions générales.

Art. 15.

Les rentes et autres indemnités établies par la présente loi ne sont point dues lorsque l'accident ou la maladie a été intentionnellement provoqué par la victime.

Aucune rente ni aucune indemnité n'est due à celui des ayants droit qui a intentionnellement provoqué l'accident ou la maladie.

Art. 16.

Le Roi détermine les personnes morales ou les établissements visés à l'article 1er qui ont la charge du paiement des rentes et indemnités prévues par la présente loi; Il fixe, au besoin, des obligations d'assurance à cette fin.

Art. 17.

Sont sans effet quant à la détermination de la rémunération définie à l'article 4, alinéa 1er, l'annulation d'une nomination ou la déclaration de nullité du contrat de louage de services, lorsque celles-ci ont lieu après l'accident ou après la constatation de la maladie professionnelle.

neel hebben de getroffene en zijn rechthebbenden dat recht echter alleen wanneer het om een ongeval op de weg naar of van het werk gaat en onder de voorwaarden door de Koning bepaald.

Schadeloosstelling kan niet met herstel ingevolge deze wet worden gecumuleerd.

Is de derde geheel aansprakelijk, dan blijven de in artikel 1 bedoelde rechtspersonen en inrichtingen toch gehouden tot betaling van het wettelijk herstel in zover de derde wegens insolventie de naar het gemene recht voor stoffelijke schade verschuldigde vergoedingen niet betaalt.

Is de derde ten dele aansprakelijk, dan blijven de in artikel 1 bedoelde rechtspersonen en inrichtingen gehouden tot betaling :

1° van het deel van het wettelijk herstel dat overeenkomt met het aandeel in de aansprakelijkheid dat de derde niet is aangerekend;

2° en in zover de derde insolvent is, van het overige van het wettelijk herstel.

In geen geval mogen de aan de getroffene of zijn rechthebbenden uitgekeerde sommen lager liggen dan het bedrag van de forfaitaire vergoedingen.

§ 2. Toepassing van het bepaalde in deze wet brengt van rechtswege mede, dat de Schatkist, de provincies, de gemeenten of de instellingen en inrichtingen die de last van de rente dragen, in alle rechten, vorderingen en rechtsmiddelen treden welke de getroffene of zijn rechthebbenden tegen derden mochten kunnen doen gelden wegens het ongeval of de beroepsziekte waarvoor herstel is bepaald, en zulks alleen tot het bedrag van de renten en andere vergoedingen door deze wet bepaald.

HOOFDSTUK IV.

Algemene bepalingen.

Art. 15.

De renten en andere vergoedingen door deze wet bepaald, zijn niet verschuldigd als de getroffene het ongeval of de beroepsziekte opzettelijk heeft veroorzaakt.

Geen rente of vergoeding is verschuldigd aan die rechthebbende, die het ongeval of de ziekte opzettelijk heeft veroorzaakt.

Art. 16.

De Koning duidt de in artikel 1 bedoelde rechtspersonen of inrichtingen aan die de last van de rente of van de andere door deze wet bepaalde vergoedingen, zullen dragen; daartoe legt Hij, indien nodig, de verplichting op een verzekering aan te gaan.

Art. 17.

Met betrekking tot de vaststelling van de in artikel 4, lid 1, bepaalde bezoldiging hebben geen uitwerking de vernietiging van een benoeming of de nietigverklaring van de arbeidsovereenkomst wanneer zij geschieden na het ongeval of na de vaststelling van de beroepsziekte.

Art. 18.

Les indemnités dues en vertu de la présente loi aux victimes ou à leurs ayants droit ne sont cessibles ni saisissables que pour cause d'obligation alimentaire légale.

Art. 19.

Le juge de paix du canton où l'accident s'est produit est seul compétent pour connaître de toutes les contestations relatives à l'application de la présente loi, y compris celles qui concernent la fixation du pourcentage de l'invalidité permanente. Il statue en dernier ressort jusqu'à la valeur de 2 000 francs et en premier ressort à quelque valeur que la demande puisse s'élever.

Toutefois, le juge de paix du canton où est située la résidence administrative de la victime est compétent lorsque l'accident est survenu à l'étranger ou lorsqu'il s'agit d'une maladie professionnelle.

Art. 20.

L'action en paiement des indemnités prévues par la présente loi se prescrit par trois ans.

CHAPITRE V.

Dispositions modificatives et dispositions transitoires.

Art. 21.

L'article 5 de la loi générale du 21 juillet 1844 sur les pensions civiles et ecclésiastiques est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 5. — Aura droit à une pension, quels que soient son âge et la durée de ses services, tout magistrat, fonctionnaire ou employé qui, par suite d'accident du travail, d'accident survenu sur le chemin du travail ou de maladie professionnelle, aura été mis hors d'état de continuer ses fonctions ou de les reprendre ultérieurement. »

Art. 22.

§ 1er. L'article 1er, alinéa 2, de l'arrêté royal n° 254 du 12 mars 1936 unifiant le régime des pensions des veuves et orphelins du personnel civil de l'Etat et du personnel assimilé, modifié par la loi du 25 février 1965, est complété par les mots suivants :

« Toutefois, le droit à la pension de survie est acquis quelle que soit la durée des services et du mariage, si le décès de l'époux est la conséquence d'un accident survenu sur le chemin du travail, ou s'il a été causé par des blessures reçues ou des accidents éprouvés dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de ses fonctions, d'une mission confiée par le Gouvernement belge ou de prestations exercées dans le cadre de l'assistance technique belge ou enfin s'il a été causé par une maladie professionnelle contractée dans les mêmes conditions ».

§ 2. L'article 8, alinéa 2, du même arrêté est remplacé par la disposition suivante :

« Dans les cas déterminés par l'article 1er, alinéa 2, la pension est calculée sur la base du dernier traitement à raison de 33 % pour les vingt premières années ou pour

Art. 18.

De krachtens deze wet aan de getroffen en of hun recht hebbenden verschuldigde vergoedingen zijn niet voor overdracht of beslag vatbaar dan wegens de wettelijke onderhoudsverplichting.

Art. 19.

Alleen de vrederechter van het kanton waar het ongeval zich heeft voorgedaan, is bevoegd om kennis te nemen van alle geschillen met betrekking tot de toepassing van deze wet, ook van die over de vaststelling van het percentage aan blijvende invaliditeit. Hij doet uitspraak in laatste aanleg tot 2 000 frank, en in eerste aanleg ongeacht het bedrag van de eis.

Wanneer het ongeval zich in het buitenland heeft voorgedaan of wanneer het om een beroepsziekte gaat, is echter de vrederechter van het kanton waar de getroffenene zijn administratieve standplaats heeft, bevoegd.

Art. 20.

De vordering tot betaling van de bij deze wet bepaalde vergoedingen verjaart na verloop van drie jaar.

HOOFDSTUK V.

Wijzigings- en overgangsbepalingen.

Art. 21.

Artikel 5 van de algemene wet van 21 juli 1844 betreffende de burgerlijke en kerkelijke pensioenen wordt door de volgende bepaling vervangen :

« Art. 5. — Op een pensioen, ongeacht zijn leeftijd en de duur van zijn diensten, is gerechtigd ieder magistraat, ambtenaar of bediende die wegens een arbeidsongeval, een ongeval op de weg naar of van het werk of een beroepsziekte niet in staat is zijn ambt verder uit te oefenen of het later weder op te nemen. »

Art. 22.

§ 1. Artikel 1, tweede lid, van het koninklijk besluit n° 254 van 12 maart 1936 waarbij eenheid wordt gebracht in het regime van de pensioenen der weduwen en wezen van het burgerlijk staatspersoneel en het daarmee gelijkgesteld personeel, gewijzigd bij de wet van 25 februari 1965, wordt door de volgende woorden vervolledigd :

« Het recht op overlevingspensioen is echter, ongeacht de duur van de diensten en van het huwelijk, verkregen indien het overlijden van de echtgenoot het gevolg is van een ongeval op de weg naar of van het werk, dan wel van een verwonding of ongeval tijdens of naar aanleiding van de uitoefening van zijn ambt, van een door de Belgische Regering toevertrouwde opdracht of van in het kader van de Belgische technische bijstand verrichte prestaties of ten slotte het gevolg is van een beroepsziekte opgedaan onder dezelfde voorwaarden ».

§ 2. Artikel 8, tweede lid, van hetzelfde besluit wordt door de volgende bepaling vervangen :

« In de gevallen bepaald bij artikel 1, 2° lid, wordt het pensioen berekend op grond van de laatste wedde naar rata van 33 % voor de eerste twintig jaren of voor alle

toutes les années si leur nombre total est inférieur à vingt, et de 1 % supplémentaire pour chacune des années au-delà de vingt. »

Art. 23.

Sans préjudice des droits acquis aux rentes et aux autres indemnités, les membres d'un personnel auquel un arrêté royal aura rendu applicable le régime institué par la présente loi, ainsi que leurs ayants droit, cesseront, à partir de l'entrée en vigueur de cet arrêté royal, de bénéficier des dispositions légales relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles.

Art. 24.

Les membres et anciens membres d'un personnel auquel un arrêté royal aura rendu applicable le régime institué par la présente loi, ainsi que leurs ayants droit, pourront obtenir la révision, à partir du 1er janvier 1965, de leur rémunération ou de leur pension en vue de mettre fin à la déduction d'une rente pour accident du travail.

Art. 25.

§ 1er. Les membres et anciens membres d'un personnel auquel un arrêté royal aura rendu applicable le régime institué par la présente loi, ainsi que leurs ayants droit, pourront demander à bénéficier de ce régime pour les accidents du travail ou les accidents sur le chemin du travail survenus depuis le 1er janvier 1955, ou les maladies professionnelles constatées depuis cette date.

Si la victime est atteinte d'une invalidité d'au moins 30 % ou est décédée, la victime ou ses ayants droit pourront demander à bénéficier de ce régime pour des accidents survenus ou des maladies professionnelles constatées avant le 1er janvier 1955.

Pour l'application du présent paragraphe, les demandeurs ne peuvent invoquer la présomption établie par l'article 2, alinéa 1er.

§ 2. Les rentes obtenues en vertu du § 1er ne sont accordées qu'avec effet au 1er janvier 1965.

§ 3. Les actions en paiement des indemnités prévues par le présent article se prescrivent par trois ans à partir de la date de l'entrée en vigueur de l'article royal visé au § 1er.

Art. 26.

Les membres et anciens membres d'un personnel auquel un arrêté royal aura rendu applicable le régime institué par la présente loi, ainsi que leurs ayants droit, pourront demander à bénéficier intégralement de ce régime pour les accidents du travail ou les accidents sur le chemin du travail survenus depuis le 1er janvier 1965 ou les maladies professionnelles constatées depuis cette date.

Cette demande implique renonciation au bénéfice des dispositions légales relatives à la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles.

jaren als er samen minder dan twintig zijn, en van 1 % méér voor ieder jaar boven twintig. »

Art. 23.

Onverminderd de verkregen rechten op renten en andere vergoedingen, komen noch de leden van een personeel waarop een koninklijk besluit de bij deze wet ingestelde regeling toepasselijk heeft verklaard, noch hun rechthebbenden, vanaf de inwerkingtreding van dat koninklijk besluit nog langer in aanmerking voor de wetsbepalingen inzake herstel van schade uit arbeidsongevallen, ongevallen op de weg naar of van het werk en beroepsziekten.

Art. 24.

De leden en gewezen leden van een personeel waarop een koninklijk besluit de bij deze wet ingestelde regeling toepasselijk heeft verklaard, alsook hun rechthebbenden kunnen, van 1 januari 1965 af, bekomen dat hun bezoldiging of pensioen wordt herzien opdat aan de afhouding van een arbeidsongevallenrente een einde wordt gemaakt.

Art. 25.

§ 1. De leden en gewezen leden van een personeel waarop een koninklijk besluit de bij deze wet ingestelde regeling toepasselijk heeft verklaard, alsook hun rechthebbenden kunnen vragen, dat zij voor die regeling in aanmerking komen wegens arbeidsongevallen of ongevallen op de weg naar of van het werk die zich sedert 1 januari 1955 hebben voorgedaan of wegens beroepsziekten die sedert die datum zijn vastgesteld.

Is de getroffene voor ten minste 30 % invalide of is hij overleden, dan kunnen de getroffene of zijn rechthebbenden vragen om voor die regeling in aanmerking te komen wegens ongevallen die zich hebben voorgedaan of beroepsziekten die zijn vastgesteld vóór 1 januari 1955.

Voor de toepassing van deze paragraaf kunnen de aanvragers zich niet beroepen op het vermoeden gevestigd in artikel 2, eerste lid.

§ 2. Renten verkregen ingevolge § 1 worden eerst met uitwerking op 1 januari 1965 toegekend.

§ 3. Vorderingen tot uitbetaling van de bij dit artikel bepaalde vergoedingen verjaren na verloop van drie jaar te rekenen van de inwerkingtreding van het in § 1 bedoelde koninklijk besluit.

Art. 26.

De leden en gewezen leden van een personeel waarop een koninklijk besluit de bij deze wet ingestelde regeling toepasselijk heeft verklaard, alsook hun rechthebbenden kunnen vragen, dat zij voor geheel die regeling in aanmerking komen wegens arbeidsongevallen of ongevallen op de weg naar of van het werk die zich sedert 1 januari 1965 hebben voorgedaan of wegens beroepsziekten die sedert die datum zijn vastgesteld.

Die aanvraag brengt mede, dat afgezien wordt van het voordeel van de wetsbepalingen inzake herstel van schade uit arbeidsongevallen, ongevallen op de weg naar of van het werk of beroepsziekten.

Art. 27.

La présente loi entre en vigueur le jour de sa publication
au *Moniteur belge*.

Donné à Bruxelles, le 29 mars 1965.

Art. 27.

Deze wet treedt in werking de dag waarop zij in het
Belgisch Staatsblad is bekendgemaakt.

Gegeven te Brussel, 29 maart 1965.

BAUDOUIN.

PAR LE ROI :

Le Ministre des Finances,

VAN KONINGSWEGE :

De Minister van Financiën,

A. DEQUAE.

*Le Ministre de l'Intérieur
et de la Fonction publique,*

*De Minister van Binnenlandse Zaken
en van het Openbaar Ambt,*

A. GILSON.

Le Ministre, Adjoint aux Finances,

De Minister, Adjunct voor Financiën.

H. DERUELLES.
